

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

N:R 2 (733).

LÖRDAGEN DEN 12 JANUARI 1901.

14:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	--	--	--

F. STATSRÅDET P. J. VON EHRENHEIM MED FRU, FÖDD FRIHERRINNA LEIJONHUFVUD, I DERAS HEM I STOCKHOLM. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

FAMILJEN VON EHRENHEIM OCH GRÖNSÖ SLOTT.

PÅ JOHAN SKYTTE'S gamla gods, det minnesrika Grönsö, föddes den 4 augusti 1823 Pehr Jacob von Ehrenheim. Föräldrarna voro hofmarskalken Fredrik von Ehrenheim och hans maka Ulla von Engeström. När gossen var årgammal, flyttade familjen till släktens stamgods, Malingsbro bruk i södra Dalarna. Där växte den ende sonen upp och förenade hos sig moderns milda anspråkslösa väsen med faderns kraft och arbetsförmåga. Hans undervisning leddes i hemmet af J. Wågberg, sedan rektor i Hedemora. Att denna bedrefs med nit och intresse såväl å lärarens som elevens sida synes däraf, att von Ehrenheim redan vid

16 års ålder aflade studentexamen. Samma år som detta skedde aflod hans 18-åriga syster, och föräldrarnes intresse koncentrerades därefter kring det nu kvarlevande enda barnet, den förhoppningsfulle sonen.

För att kunna följa honom under studie-åren, tillbringade föräldrarna vintrarna i Upsala, medan deras sommarhem blef det fagra Grönsö. I det ekonomiskt oberoende och fint bildade von Ehrenheimska hemmet, gästfritt i gammal nordisk stil, samlades ofta studiekamraterna och njöto med sonen i huset af hans hems alla behag. De flesta af dessa unge män hafva sedan på skilda banor fört sitt lands och sitt namns runor med den äran.

Efter att 1846 tagit juris kandidatexamen, tjänstgjorde notarien v. E. hos lagman Callerholm i Hedemora, i hvars skola

fostrats så många af Sveriges yppersta jurister, och blef 1850 vice häradshöfding.

Att steg för steg följa honom till de höga äro- och förtroendeposter, till hvilka v. E:s framstående egenskaper och rika begåfning fört honom, kan här af flere skäl ej ifrågakomma. Vi måste nöja oss med att endast stanna vid några af milstolparne i hans inom skilda områden så verksamma lif.

Med riksdagen 1850—51 började för den unge vice häradshöfdingen det politiska lif och deltagande i de allmänna intressen, som än i dag f. d. statsrådet v. Ehrenheim med lika vaken blick, skicklighet och varmt nit ägnar sig åt. Det ena ansvarsfulla uppdraget efter det andra har blifvit lagdt på hans axlar, och han har burit och bär dem som en man, hvilken hvarken det myckna arbetet eller åren ha förtrötat eller böjt. Arbetet, som han från barn-domshemmet har lärt att älska och ära, är hans glädje. För sanning och rätt är han målsman. Bland de befattningar, som vi vilja dröja vid, är först platsen vid konung Carl XV:s rådsbord åren 1866—70. Fullmäktig i riksbanken och dess ordförande är han allt fortfarande. Vidare har han varit kansler för universiteten i Upsala, Lund och för Karolinska institutet, hvilka förtroendeposter han afsade sig för ett par år sedan. Från 1866 har han utan afbrott varit ledamot af riksdagens första kammare och dess vice talman 1879—91, då han under pågående riksdag blef talman. F. d. statsrådet v. E. är nu den ende kvarlevande af den De Geerska ministären, som mötte vårt nya riksdagsskick och som först tog plats på ministerbänken i det nya riksdagshuset. I öfrigt bekläder han bland andra följande ämbeten: ledamot af Kongl. Landbruksakademien sedan 1871 och dess direktör sedan 1878. Hedersledamot och ledamot af de flesta svenska

FRU ALICE VON EHRENHEIM.

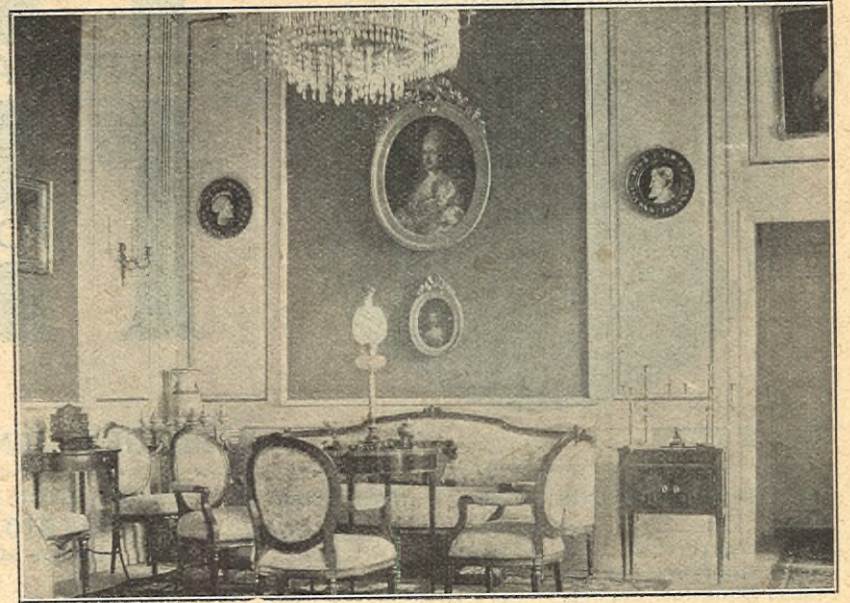
KAMMARHERRE E. VON EHRENHEIM.

A. Cassel foto.

BILJARDRUMMET MED GRÖNSÖTAPETEN.

HVITA FÖRMÅKET.

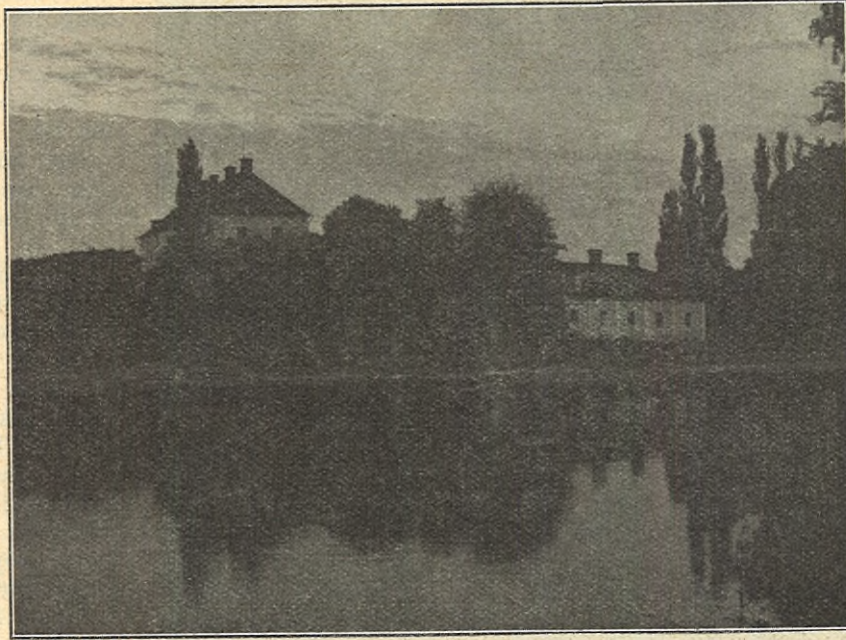
akademier och lärda samfund; serafimeriddare sedan femton år tillbaka; efter friherre Louis De Geers död en af de aderton i Svenska Akademien; svensk ordförande i 1895 års Unionskommitté samt ordförande i flere styrelser och kommittéer. F. d. statsrådet v. Ehrenheim var ock Præsident de la commission Suédois vid världsutställningen i Paris 1878.

Se där endast en del af de många verksamhetsfält, hvilka dragit fördel af f. d. statsrådet v. E:s stora förmåga och upphöjda personliga egenskaper. Flärdfri, varmhjärtad och angenäm i det enskilda umgänget och med stor beredvillighet ställande sin rika erfarenhet till tjänst, gör f. d. statsrådet v. E. på enhvar, som har lyckan att komma i beröring med honom, det mest sympatiska intryck.

Som sin brud hemförde 1853 dåvarande v. häradshöfding v. Ehrenheim en ättling af det inom Sveriges häfder vidtfräjdade Leijonhufvudska namnet, friherrinnan Beata Elisabeth Augusta L., dotter till öfversten friherre Carl Greger Leijonhufvud och dennes första maka,

Eleonora Ulrika Silfverstolpe. Under de första tolf åren af sitt äktenskap var det

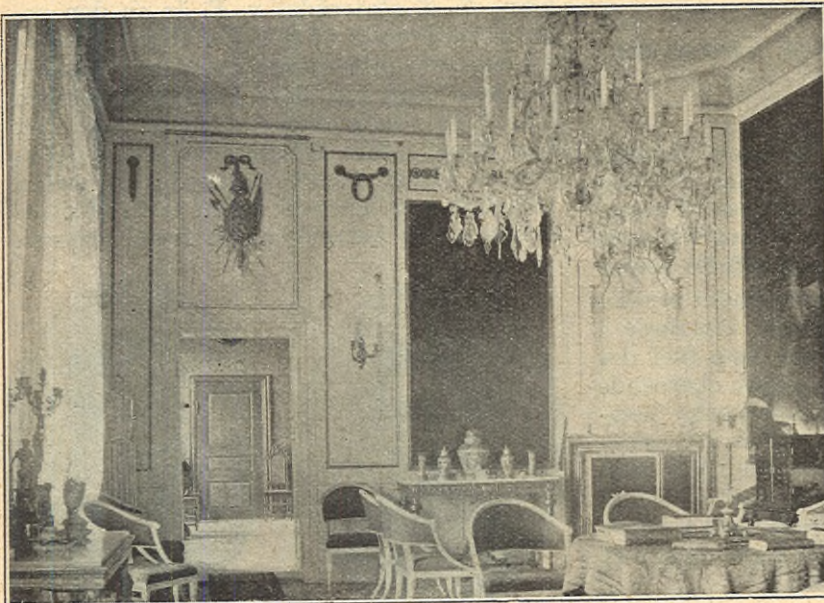
en dotter — uppfostran drogo dem under vintrarna till hufvudstaden och tillåto dem endast under somrarne att bebo Grönsö.

GRÖNSÖ SLOTT. AFTONSTÄMNING. A. BLOMBERG FOTO.

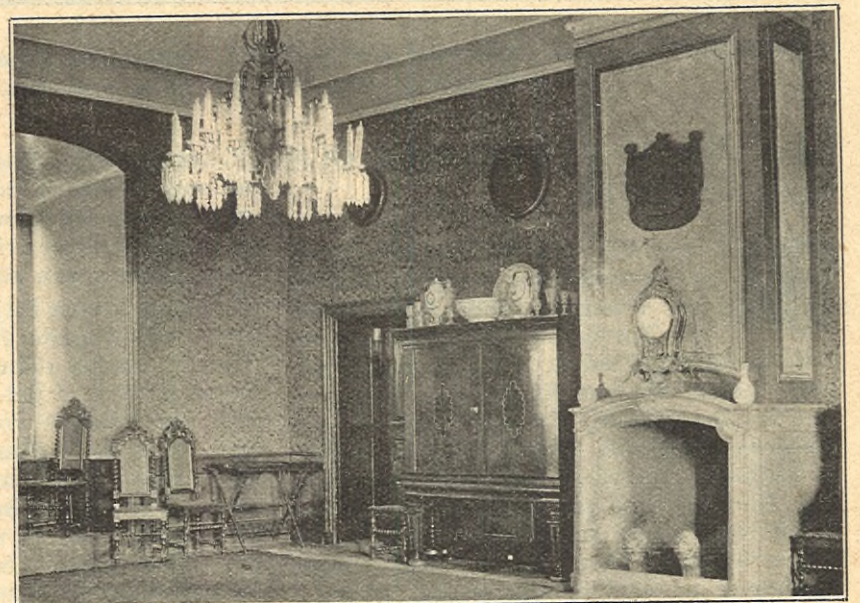
unga paret nästan utan afbrott bosatt på det för dem så kära Grönsö. Men makens många värf och barnens — två söner och

och männer däruppå.»
Väl dig, Svea, så länge du fostrar sådana söner!

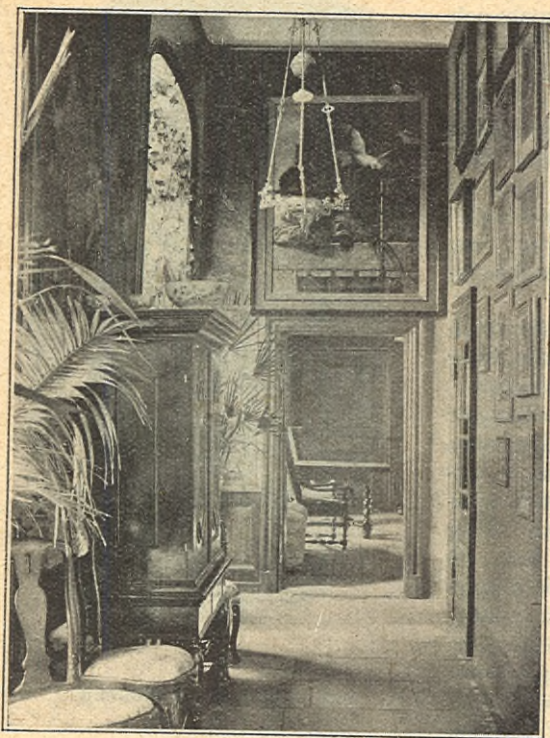
A. Cassel foto.

SALONGEN.

SALEN.

A. Cassel foto.

GALLERIET.

Från f. d. statsrådet v. Ehrenheims person vända vi nu Iduns läsares uppmärksamhet till hans till en del på en ö i Mälaren belägna gods, Grönsö. Vi barn af en senare tid blicka gärna med förkärlek tillbaka till personer och platser, hvilka omskimras af minnen från svunna dagar. Och som Grönsö första kända ägare Magnus Gregerson Läma d. ä., gift med Ragnhild Erlandsdotter Brahe, lefde så långt tillbaka som år 1310, ligger just detta minnenas skimmer däröfver, som lockar och tjusar oss med all makt. Det nuvarande, än i dag bebodda corps de logis'et byggdes under vasakonungen den nionde Carls dagar. Dess byggherre var ingen mindre än den store konung Gustaf den andre Adolfs lärare, riksrådet Johan Skytte, som genom sitt giftermål med Maria Näf (Neaf) erhölet godset. Herr Johan Skytte var, som vi af historien känna, en af Sveriges märkligaste män, lär och språkkunnig, och hans namn är förbundet med Upsala akademi, genom den af honom därstädes stiftade s. k. Skytteanska professuren. Han beklädde många ämbeten och var bland annat Upsala akademis förste kansler, den förste presidenten i Göta hofrätt, generalguvernör öfver Lifland o. s. v.

Grönsö är, som sagdt, till en del beläget på en ö i Mälaren, fem mil sjöväg från Stockholm, två från Enköping och två dito landväg från Grillby järnvägsstation och är förenadt med fastlandet medels en lång stenbro. Det gedigna, af kullersten uppförda slottet är omgivet af sekelgamla träd, hvilka årligen jämnhuggas och likna breda häckar, som skyddande omgifva byggnaden och låta endast den öfre delen af denna synas med sina stora fönster, från hvilka man fritt kan spana ut öfver Grönsöfjärden, som på den ena sidan af ön liknar en lugn, bred flod. Slottet med sina 120 centimeter tjocka murar ger intryck af gammaldags säkerhet och trygghet för yttre våld. Dess belägenhet är bland de vackraste, som man kan få se, och med all rätt anses Grönsö som en af Mälarens största prydnader.

Johan Skytte gjorde Grönsö till sätesgård och bebyggde det i s. k. svensk ungränssans eller Vasastil. Slottet har trotsat århundraden och kvarstår ännu som ett bland minnesmärkena från Sveriges stormaktstid. Det uppfördes emellan åren 1606—11 och dess byggmästare var, enligt inskriften å en sten i trappan, Johan Paar. Enligt en afbildning däröfver å Gripenhjelm's Mälarekarta hade slottet då fyra hörntorn och ett dylikt på midten. Alla dessa nedrefvos 1738 och användes 1760 som byggnadsmaterial till den förut omtalade stenbron, hvilken såges ha kostat en tunna guld. Hofmarskalken greve Carl Posse, gift med Helena Ulrika Falkenberg, var det sistnämnda året herre till Grönsö och Harra.

Af de med ståtliga träd bevuxna fem terrasserna, som från Mälarstranden höja sig upp emot slottet, är troligen så väl den öfre som den på södra gafveln lika gamla som slottet. De andra tre lära enligt sägen vara byggda på 1790-talet af ryska fångar. På terrassen åt gårdssidan står en i sten huggen dopfont.

Den stora trädgården på Grönsö är också Johan Skyttes skapelse och anlades 1621 af ingen

mindre än drottning Kristina af Holsteins hoförtagårdsmästare, Johan Ludwiczon. I denna finnes en gammal lind, som den barska änkedrottningen i egen hög person lär planterat, och om hvilket träd den snillrike biskop Fahlcrantz en gång yttrade, att i jämförelse med denna lind vore alla andra lindar lindebarn.

Under årens lopp hafva flera präktiga trädgårdar anlagts. Grönsö nuvarande husfru har betydligt förskönat dem genom anläggande af en storartad odling af rosor.

Innan vi göra vårt inträde i det gamla slottet, vilja vi för våra läsare presentera f. d. statsrådet v. Ehrenheims äldste son, Grönsö disponent sedan 1879 samt andre amanuensen vid Svenska akademien Nobelsbibliotek, kammarherre Erik v. Ehrenheim, hvilken är varmt intresserad för forskning och därtill konsthistorisk och topografisk skrifställare. Han har bland andra arbeten utgivit som raritetstryck »Grönsö-boken», särskildt dess historia under 1600-talet, och rikt försedd med vackra etsningar af hans yngre broder, artisten herr Fredrik v. E. Kammarherre v. Ehrenheims maka Alice, dotter till affidne öfverstelöjtnanten Aug. Blomstedt och dess efterlämnade maka Ida von Baumgarten, har särskildt gjort sig bemärkt genom sitt intresse för hortikultur och pomologi. Fru v. E. har erhållit en silfvermedalj för rosor, en dito för frukt och ett första pris, det enda som i höst tilldelades Upsala län, vid den stora pomologiska utställningen i Stockholm.

Kammarherre och fru von Ehrenheim hafva genom gåfvobref 1887 af den förstnämndes föräldrar bekommit alla de värderika möbler och konstsamlingar, som finnas inom Grönsö slott, hvilket de bebo. Godset disponeras och skötes af kammarherren.

Det inre af Grönsö, med undantag af biljardsalen, har aldrig varit fotograferadt förrän nu för Idun. När vi inträda i vestibulen, mötas våra blickar af ätterna Näfs och Skyttes vapen i sandsten, som sitta inmurade i väggen, samt ett alliansvapen för nämnda ätter. Vi stanna först uti det i nedre våningen belägna biljard- och biblioteksrummet, där Grönsötapeten, en större gobelin, tilldrager sig vår uppmärksamhet. Denna egendomliga väl bibehållna väfnad är tillverkad af holländaren Dominicus Ver Witt, som inkom till Sverige 1556. Till medhjälpare hade han vårt lands förste tapetväfware Nils Eskilsson. Tapeten användes första gången vid Erik XIV:s kröning 1561. Den föreställer ett landskap, som delas genom en ek. På denna hänger det svenska riksvapnet med Vasavapnet som hjärtsköld. Och man ser äfven åtskilliga episoder från Davids lefnad, ända från den tid, då han vaktade fåren, tills profetens kallelse nådde honom och han i knäböjande ställning smörjes till konung, omgifven af sina bröder. Öfre och nedre bårderna af väfnaden fattas, men sidobårderna äro prydda med blommor och satyrer. Gobelinen är antagligen skänkt af konung Gustaf Adolf till hans »preceptor» Johan Skytte. För öfrigt äro rummets väggar klädda med spansk gyllenläder ifrån början af 1600-talet, försedt med tillverkarens, Johannes Egidius, namnchiffer. Där finnas stora bokskåp med cirka 8,000 band, af hvilka flera äro dyrbara: kartonger med gravyer, mest franska från Ludvig XV:s och XVI:s tid; sällsynta mynt och gamla tennsaker. Särskildt intressant är taket. Öfver det ursprungliga från 1610 är spändt en målning på väf i rika ornament och brokiga färger. Midtmedaljongen, som allegoriskt framställer Carl XI:s förmålning, är omgifven af krigiska emblemer och troféer, bland hvilka synas fanor med den ofvannämnda konungens namnchiffer. Det är måladt 1680 på beställning af Johan Skyttes son, Bengt.

Med ingång från biljardrummet är det s. k. Skytte-rummet beläget. Dess tak är något i hela Sverige enastående. Det är Skyttevapnet, måladt på en duk i sina heraldiska färger. Sidosköldarna och hjälmprydnaden äro infattade i olika medaljonger och förenade genom rika ornament. Skytten i hjärtskölden är i mansstorlek och placerad i plafondens midt. Möbleringen i rummet svarar emot taket och utgöres af en gustaviansk säng i hvitt och guld samt öfriga möbler i samma stil. Väggarne äro prydda med gamla porträtt i olja, af hvilka det äldsta är måladt anno 1600 af okänd mästare och föreställer Margaretha Hansdotter Gamwal, gift med ärkebiskop Petrus Kenicius. Af detta par är f. d. statsrådet von Ehrenheim en ättling i åttonde led.

Men vi få ej glömma oss kvar i nedre våningen med dess många minnen från Skyttetiden, utan skyndsamt begifva oss upp i öfre våningen. I trappan hänga familjerna Skyttes och Näfs vapensköldar. Öfre förstugan eller galleriet med sina grönskande palmer, sina gobeliner och franska gravyer, infattade i ramar, samt den af Ehrenstrahl i lysande färger målade taflan öfver dörren, gör ett särdeles behagligt intryck. Denna tafla föreställer riksänkedrottningen Hedvig Eleonoras neger, vaktande hennes markattor och papegojor. Kastar man så blicken ut genom fönstret, stå höga kastanjer i dubbla rader och långa alléer likt drabanter framför det gamla slottet. I röda förmaket, i en dyrbar ram af skulp-

terad ek, märkes ett porträtt af Grönsö byggherre, Johan Skytte i Gustaf Adolfskostym. Innanför detta hafva vi hvita förmaket i Ludvig XVI:s stil. Det innesluter flere dyrbarheter, och i vår prosaiska tid, då allt väges efter penningvärde, vilja vi nämna, att i detta rum finnes en sekretär och ett par vaser, hvilka värde hvar för sig skrives med fyrsiffrigt tal. Därinne hänga äfven två äkta Limogesemaljer af Leonard Limosin. På den ena af dessa står: »Alexander je suis» och på den andra »Je suis Piramus». De äro de största i denna genre i Sverige och hafva till och med i London väckt uppmärksamhet. Salongen är ett uttryck af fransk kajsarstil, sådan den uppenbarade sig hos oss under Gustaf IV Adolfs tid. Väggarne äro helt och hållet boiserade med guirlander och panoplier i guld samt med fyra mycket stora och en mindre duk infällda i boiseringen. En af dessa, som visar Carl XII till häst och i peruk och hermelinsmantel, är unik. En annan med Gustaf I i helfigur, stående, uppgifves vara målad af Pasch d. ä. I salongen har den säregna och dyrbara Grönsöpokalen sin plats. Den är förfärdigad 1580 i Nürnberg af guldsmeden Friedrich Hildebrandt. Den i marmorispeln i salongen infattade vackra spegeln är tillverkad af Buchard Precht, som inkallades till Sverige af den konstälskande drottning Hedvig Eleonora. I den stora salen, som går genom hela husets bredd, hänga flere porträttmedaljonger af guld, af hvilka de fem följande äro af Sergel: Öfverintendenten, friherre C. A. Adelcrantz, presidenten, greve C. J. Cronstedt, matematikern S. Klingenskiöld, kanslirådet O. v. Dalin och riksrådet greve A. v. Höpken. Alla kakelugnarne i öfre våningen äro af gammalt Marieborgsfabrikat. En del af dem äro placerade på bronsfötter. Dyrbara kristaller med v. Ehrenheims och med dem befyndade ätters vapen finnas. Sällsynta kopparstick, målningar i pastell och olja af Albr. Dürer, Pasch, Martin, Schongauer, Edelinck, van Leijden, Schröder, Lundberg, Scheffel, Kraft, Breda m. fl. Och bland kuriosas märkes Lunds stads sigill från år 1300.

I forna »kavaljersflygel» finnas flere gästrum med dyrbara gamla möbler.

Men nu våga vi ej fortsätta längre, huru lockande det än kunde vara att fördjupa sig i de gamla konstsamlingarne

Man må dock ej tro, att Grönsö, oaktadt det inrymmer så många dyrbarheter från förgångna tider, gör intryck af att vara ett museum. Visst ej, det är ett hem, däri man från högan loft till minsta källarsmyg känner, att en husmoder håller sin ordnande hand däröfver. Och genom det gamla slottet ljuda glada barnröster. Det är en liten del af Sveriges unga vår, det tjugonde seklets rosiga morgonväkt, som drager genom de stora gemakerna och för tanken från fortiden med sina stolta minnen till framtidsdrömmar och framtids hopp, som lyser ur tindrande barnaögon och spelar på leende barnalappar. Väx härdig och stark, du unga vår under ekars och kastanjerns lummiga kronor på det gamla fädernegodset!

ADELAIDE NAUCKHOFF.

KAMMARHERRE VON EHRENHEIMS BARN I GRÖNSÖ TRÄDGÅRD. A. BLOMBERG FOTO.

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjning smedel.

Okar aptiten i hög grad Erhålles på apotek.

FRU MATHILDA JUNGSTEDT.

som hon till ersättning visar sig från sin bästa sida å bilden i högra hörnet.

Fru *Mathilda Jungstedt* är en af de lifligast strålande stjärnorna på vår operakonsts himmel. Hvad röstresurserna beträffar, äro de ingalunda fenomenala, men stämmans sammetsmjuka timbre i förening med en god sångkonst ge åt hennes föredrag artistisk glans och fyllighet.

Som dramatisk talang kan hon berömma sig af stark individualiseringsförmåga, värme och ett uppgående i rollen, som ej skyr några medel, då det gäller att färga bilden med livets äkta färg.

Hennes *Carmen* till exempel!

Stockholmspubliken har å vår opera sett flere olika artister tolka denna den blodfullaste af den moderna operadiktningens gestalter. Först *Olefine Moe*: graciös, smeksam och med kattlikt mjuka attityder, mera insmickrande än grym, mera barn än kvinna. Så fröken *Ingeborg Aas*: en realistisk *Carmen*, nästan cynisk i sitt koketteri; vidare fru *Dina Edling*, hvilken *Carmen*, såväl vokalt som dramatiskt, var alltigenom fin. Därefter fru *Almati Rundbergs* robusta spanjorska, bredvid hvilken fru *Jungstedt* verkade som ett äkta söderns barn, i sin *Carmen* förenande just alla de egenskaper af farlig tjusning, jättsinne, diaboliskt gäckeri och grym beräkning, som gnistra och darra i *Bizets* odödliga musik.

Hennes många öfriga roller af ömsom tragisk, ömsom humoristisk natur, bekräfta alla hennes sant artistiska temperament och fantasifulla karaktäriseringsförmåga.

Mannen med det nedåtriktade hufvudet under cylinderhatten är vårt lands förre statsminister, excellensen *E. G. Boström*.

En klarare blick för landets kraf ha få statsmän haft och näppeligen en starkare vilja eller en säkrare arm, då det gällt att i kritiska situationer manövrera statsrodret.

Partier ha ofta nog trädt i

»HELA STOCKHOLM» GENOM IDUNS KAMERA.

FOTOGRAFIER FÖR IDUN AF
A. BLOMBERG.

IV.

Artisterna liksom artistlivet ha sin fränsida. Men när fränsidan utgöres af ryggstycket på en hvit promenadkappa, som omsluter en kvinnlig operaprimadonna, den där vänder publiken ryggen, ej af kallsinnighet mot densamma, utan därför att den ströfvande fotografens kamera, som har sina skämtsamma ögonblick, tagit henne så där en *flagrant délit*, behöfver hon ej befara att göra ett ofördelaktigt intryck på betraktaren; så mycket mindre,

ARKITEKT FREDRIK LILLJEKVIST.

harnesk att bekämpa honom, meningsyttringar ha förstummats och spolats bort i den stora politikens stormflod. Ty hur är det *Lars Wiwalt* säger: »Där stora träd fällas, falla ock spånor.» Men manligt har den store politikern fullföljt sitt värf, i enlighet med de åsikter, som ledt hans handlingar. Och manligt är det intryck han efterlämnat i svenska statens historia.

Efter den andra statsmakten kommer den tredje, efter politikern journalisten.

Hr *Algot Sandberg* är en af de unga krafterna inom publiciteten, redaktör vid en af våra morgontidningar, en flitig pennans man, som på en gång hinner vara journalist, poet och romanförfattare — liksom journalisterna i Köpenhamn och Paris, hvilkas fantasi kan utgjuta sig i minst ett hundratal stora tidningsartiklar om året samt en roman och ett teaterstycke under samma tid.

Men liksom det är sörjdt för, att träden ej skola växa upp i himmelen, har en för mänsklighetens andliga digestionsförmåga ömmande försyn föranstaltat, att världen ej skall drunkna i litterära mästerverk, hvadan nio tiondelar af pennornas alster äro af efemerisk natur och försvinna ur det allmänna medvetandet efter endast några veckor eller månader, lämnande platsen fri för nya produkter af människornas ständigt cirkulerande tankar.

Om således det mesta af de tankebilder, hvilka reproduceras af trycksvärten, merendels går all världens väg inom loppet af ett eller två solhvarf, äga de arkitektoniska konstverken så mycket större lifskraft.

Vår hufvudstad är sålunda en enda fortlöpande dikt i sten, som sedan sekler sjunger sina ömsom storslagna, ömsom banala sånger i typer af granit, sandsten, marmor och järn. Och våra arkitekter äro diktarne; det är deras tankebilder, som ge karaktär åt våra gator, torg och parker, deras konstnärliga ansatser, som söka bekämpa det fantasilösa oting, hvilket nämnes modern stadsplan och som hotar att fördärfva den yttre karaktären af våra stadssamhällen med nivelleringsens järnlineal.

Arkitekten *Fredrik Lilljekvist* är en af våra bästa byggkonstnärer, hvars kanske hittills fantasirikaste och vackraste skapelse var den reproduktion af »Gamla Stockholm», som utgjorde 1897 års utställnings clou.

De båda herrarne, som mötts vid ena ändpunkten af *Norrbro*, äro skådespelaren *Tore Svennberg* och redaktör *Albin Roosval*. Hr *Svennberg* kan anses vara Svenska teaterns främste resonnör och en af dess bästa karaktärsskådespelare. Redaktör *Roosval* sysslar också med »Teatern» — i egenskap af denna tidskrifts utgivare, hvarförutom han äfven redigerar »Fotografisk tidskrift» och med den fotografiske yrkesmannens aplomb kommen-

FRU MATHILDA JUNGSTEDT.

FÖRRE STATSMINISTERN
E. G. BOSTRÖM.

nisk i sitt koketteri; vidare fru *Dina Edling*, hvilken *Carmen*, såväl vokalt som dramatiskt, var alltigenom fin. Därefter fru *Almati Rundbergs* robusta spanjorska, bredvid hvilken fru *Jungstedt* verkade som ett äkta söderns barn, i sin *Carmen* förenande just alla de egenskaper af farlig tjusning, jättsinne, diaboliskt gäckeri och grym beräkning, som gnistra och darra i *Bizets* odödliga musik.

REDAKTÖR ALGOT SANDBERG.

HRR ALBIN ROOSVAL OCH
TORE SVENNBERG.

FRU ANNA BRANTING
(»RENÉ»).

GENERALDIREKTÖR
SIGFRIED WIESELGREN.

DIREKTÖR
EDVARD WAWRINSKY.

derar Stockholms hrr fotografer en corps med facktermerna: »Sitt nu riktigt stilla!» — »Inga andra miner än jag befäller!» — »Se bara på mig!»

Fru *Anna Branting!* Det namnet är måhända ej så allmänt känt hos publiken som René, hennes *nom de guerre*, under hvilket hon skrifer sina gnistrande kvicka kåserier eller prosaberättelser och sänder friskhetens och satirens vindilar in i de mänskliga lifskretsarnes kvalm och intolerans.

Sigfried Wieselgren, generaldirektören och chefen för fångvårdsstyrelsen, har tillika utmärkt sig som skönlitterär författare genom sina under signaturen *Horatio* utgifna romaner »En man öfver bord» och »Genom hvirlarne», hvilka på sin tid väckte stort uppseende genom de levande kulturbilder, som däri innehållas. Och i höstas, när hans fader, *Per Wieselgrens* hundraårsminne firades, skänkte han den svenska litteraturen en förträfflig monografi öfver den ryktbare prästmannen och nykterhetsiffraren.

Vår slutvignett återgifver för ovanlighetens skull en känd och en okänd stockholmare: den förre, den till höger, är riksdagsmannen och direktören för försäkringsaktiebolaget »Tre Kronor», *E. Wawrinsky*. Hans ställning som offentlig person kommer honom stundom att samtala med människor, som han ej känner. Vår fotograf har öfverraskat honom i ett dylikt ögonblick, och därför nödgas vi inregistrera hans granne under rubriken okänd.

EVA WIGSTRÖM (AVE).

JUST SOM DETTA NUMMER af Idun göres redo att läggas i press, när oss på telegrafens vinge det oförmodade sorgebudet, att en af denna tidnings äldsta och högst skattade medarbetarinnor, den kända skriftställarinnan fru Eva Wigström, den 5 dennes i Helsingborg skattat åt förgångens.

Redan i en af sina tidigaste årgångar bringade Idun »Aves» porträtt, en af de allra första bilderna i den långa serie, hvilken sedan under årens lopp med länk till länk växt ut till ett galleri af snart sagdt hela vår svenska samtids mera betydande kvinnor och män. Eva Wigström ledsagade vid detta tillfälle sin bild med några biografiska anteckningar om sin barndom och ungdom, och, delvis med ledning af dessa, rista vi nu i följande enkla linjer hennes runa.

Eva Wigström föddes själfva julaftonen 1832 i byn Råga Hörstad, Asmundstorps socken, Skåne, där hennes fader *Pål Nilsson*, var bonde och hennes moder, liksom han, af gammal odalmannaätt. I en flock af 10 äldre syskon, inom kretsen af ett äkta skänkt storbondehushåll, som räknade ända till ett halft hundratal medlemmar, växte flickan upp. Bröderna hade haft lärare i hemmet, och de äldre systarna hade åtnjutit undervisning i stadens skola. Enligt faderns åsikt var det nu de skolbildade syskonens plikt att hjälpa den yngstkomna. Och så fick en af bröderna, hvars hälsa var för svag att tillåta honom deltaga i det sträfva jordbruksarbetet, hand om syster Evas första undervisning i den ädla innanläsningskonsten, hvilken hufvudsakligen var förlagd till söndagen, då de otaliga sysslorna inom och utom

FRU EVA WIGSTRÖM (AVE).

hus, i trädgård, på åker och äng, med lin och ull, spånad, väfnad och söm, för stora och små upptogo veckans sex arbetsdagar.

Vid tio års ålder ansågs tiden vara inne för ung Eva att lära skriva. Hon vandrade då i väg till en i grannskapet boende halt åbo, som i yngre dagar ägnat sig åt skolan.

»Du gamle hederlige *Nils Kerstensson*,» — utbrister Ave vid minnet af denne sin barndomslärare — »hvad skulle du säga, om du nu stode upp ibland oss och skådade våra skolbarns lärdom! Du hade ej en aning om, att modersmålets stafning lärdes på annat sätt än genom att läsa det; du pratade aldrig om det du inte visste, utan skötte tyst garfningen af färskinn till pälsar, lagade seldon eller tillredde det bläck, med hvilket jag och ett par kamrater ritade våra bokstäfver! Och lika tyst som du, satt din vänliga gumma och spann sina blånor, medan från den fyrkantiga järnugnens skifva uppsteg ett litet rökoffer, beredt af en med rödlöksskal och lavendelknopp betäckt sockerbit.»

I hemmet fanns ett ansenligt bokförråd; där funnos historiska verk, resebeskrifningar och vetenskapliga arbeten, af hvilka fadern köpt en hel del på auktioner efter lärda män, så att till och med filosofiska verk och läroböcker i främmande språk hittat vägen med in i denna för ett allmogehem mindre vanliga boksamling. Ur dessa visdomsbrunnar öste den kunskaps-törstande unga flickan på all sin fritid med girig ifver, och genom själfbildning — den mäktigast genomdanande af alla bildningsformer — bereddes hennes rika anlag till den mångsidiga författaralstring, hon senare skulle komma att utöfva.

Fadern dog plötsligt midt i sin verksamhets fulla kraft, och hemmet öfverläts af modern till äldste sonen. At Eva och ett par af systrarna anvisades nytt hem och ny verkningskrets å familjens andra egendom, *Ramlösa hälsobrunn*, som skulle bestyras af en därtill utsedd disponent. Och så utbyttes friluftsarbetet mot ett brunns- och societetslif, af hvilket dock de vid enkelhet vana allmogedöttrarna gjorde endast sparsamt bruk.

Själfva midsommardagen 1855 ingick

Eva äktenskap med *Ramlösabrunnens* disponent, *fanjunkaren Cl. Wigström*; den åldrige maken jämte tvänne döttrar — af hvilka den ena, *fröken Gerda Wigström*, gjort sig känd som framstående sjuksköterska och i Idun delgifvit sina »minnen» — stå nu sörjande vid hennes bår.

Oräkneliga äro de uppsatser, som »Ave» under ett långt författarlif strött omkring sig i en mängd tidningar och tidskrifter, och särskildt i Idun har hon allt ifrån begynnelsen varit en flitig och gärna läst medarbetarinna. Äfven bokmarknaden har hon riktat med många dugande verk. Hennes mångsidiga intressen omfattade de mest skilda ämnen; men främst af alla frågor intresserade henne dock uppfostringsfrågan, och på detta område hade hon samlat betydande personliga erfarenheter i en af henne under många år ledd högt ansedd privatskola i Helsingborg. Fru Wigström medverkade dessutom kraftigt till upprättandet af en folkhögskola för kvinnor i Hälsan vid Helsingborg.

Som ungdoms- och sagoförfattarinna har hon vidare utöfvat flitig verksamhet och redigerade på 80-talet barntidningen »Hvitsippa». Ett annat fält, som åtnjutit en brorslott af hennes handlingskraftiga intresse, är studiet af svensk folklif. Hennes folklifsskildringar — bland hvilka må nämnas »För fyrtio år sedan» (1870), »Brott och straff» (1872), »Från slätt och skogsbygd» (1889—91) m. fl. — äro helt enkelt förträffliga och hafva rönt berättigadt erkännande såväl inom som utomlands.

Afven på novellistikens och romandiktningens område försökte hon sig, ej utan framgång, och Iduns läsarinor torde ännu från en af vårt Romanbiblioteks tidigare årgångar erinra sig hennes fantasifulla roman »Under Salomos insegel».

Ända in i ålderns dagar bevarade hon sitt sinnes spänstighet, sin alstringsgäfvas lifskraft, och de senaste verk, som där-om bära vittne, äro det i fjol afslutade, synnerligen intressanta arbetet »Från herresäten och bondgårdar» samt den till nyssförflutna jul utgifna sagosamlingen »Vingalek» — en afskedshälsning till den svenska ungdom, för hvilken hennes hjärta till det sista klappade så varmt!

J. N—G.

En ny roman af Amanda Kerfstedt

den framstående, allmänt uppburne författarinnan, kommer att under året inflyta i Iduns romanbilaga efter den nu pågående följetongens afslutande. Den nya romanens namn är: »REFLEXER», och vi äro övertygade om, att det själfulla arbetet med sitt egendomligt spännande motiv i högsta grad kommer att fångsla våra läsares intresse.

Hårets affallande. En läkare, som sedan flere år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skrifer följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —». Vid London utställningen 1899 erhöi *F. Paulis Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Den friskaste och angenämaste är *F. Paulis ELECTA* Eau de Cologne, prisbelönt Chicago, London, Paris. Stockholm 1897 erhöi *F. Paulis Electa* Eau de Cologne högsta utmärkelsen och guldmedalj.

STJÄRNGOSSARNA.

L JUSA, vackra barndomsminne,
än du lefver hos mig kvar,
sluter sagostämning inne
ifrån flydda trettonda'r!

Hvitklädd drar en gosseskara
genom snön från hus till hus,
genom rutan, spegelklara,
lysa granens tända ljus.

Huttrande af köld de tåga —
en af dem en stjärna bär,
hvilken gyllenröda låga
färdig jämt att slockna är.

Hur vi vänta! Kinder flamma,
barnaögonen få glans,
där vi samlade kring mamma
bilda hemmets syskonkrans.

Nu vi dem i trappan höra,
där de stampa snö från fot —
när sitt intåg se'n de göra,
tagas de med jubel mot.

Stjärnekungen, stjärnekungen —
hvad han vacker var och grann!
Judas däremot med pungen —
sågs väl styggare än han?

Skaran nu sin hälsning bringar,
stämmer upp sin julesång,
och från unga läppar klingar:
»Goder afton!» på en gång.

Fastän tiden allt förbleker,
tonar ofta vid min dörr,
när min panna julen smeker,
denna hälsning ifrån förr.

Genom sorgens mörka galler,
hvilket verkligheten smidt,
då af ljus en stråle faller,
barndom, ifrån riket ditt.

Och när rymdens norrsken blossar,
ser jag emot nattens blå
mina hvita stjärnegossar
liksom vackra drömmar gå.

DANIEL FALLSTRÖM.

NORRLÄNDSKA TAFLOR. FÖR
IDUN AF VALTER E. HÜLPHERS.

1.

AKTA RENARNE!

GRANGRENARNE BÅGNA under de frusna
flockarne af vitaste snö. Hvitt och
grant med tindrande glitter är det uppe i
skogen. Solen sitter så högt den kan på den

nästan hvita himmelen, ungefär på midten af
granarna, då man tittar efter henne, ty det
är i själfva jultiden.

Några dagar förut har det varit tö, men
så brann kölden på, så att det bildats en
någorlunda stark skare, hvarpå skidan lätt
löper.

Nisse Sund och Ola Ström löpa uppåt my-
rarne, ty dagen förut hade drängen deras
varit uppåt skogen i ett ärende, och när han
hastigt nog kom hemsättande, berättade han,
att lapparne, de uslingarna, voro efter älgen.
Och som Nisse och Ola rådde om skogen och
älgen i den och det för öfrigt var olaga tid,
svuro de på, att de skulle taga lapparne i hå-
ret, om de ville försöka sådana konst. Så
snart det ljusnade följande morgon, gáfvo de
sig åstad.

Nu hade de redan gått i flere timmar, utan
att finna några spår i skaren efter framstör-
tande älgar, men snart skulle de komma fram
till myrdragen, där de vanligen brukade uppe-
hålla sig, och om... så Gud nåde lappen...

Skarbitarne lågo om hvarandra. Här hade
älgarne gått... Här hade de stannat, och af
spåren kunde man se, att de stannat och
vändt sig om. Det var inte mindre än tre
stycken. Så foro spåren fram i ett pulsande
lunk, som blef allt mera långkastande. Var
det inte två skidspår efter också? Lapparne,
lapparne!

»Så'na uslingar!» mumlade Ola mellan sam-
manbitna tänder och sköt sig häftigt fram på
skidorna.

Lunken gick öfver i galopp, skaren sönder
i gropar efter hvarandra. Groparne blefvo
allt längre och längre ifrån hvarandra, ty här
sluttade marken utför, och lapparne löpte som
vargar på skidorna. Där en stor grop, med
skarbitarne uppslungade vidt omkring. Där
hade en af älgarne stupat. De andra hade
kastat till höger och vänster inåt skogen, men
den, som hade stupat, fortsatte rätt fram utför
slutningen. Skidspåren löpte efter.

Nu började det bli blodfläckar i snön också,
ty skaren skär bra i löpande älgben. Åter
hade han fallit, men rest sig och fortsatt flyk-
ten, men här hade så mycket blod runnit, att
det följt med ett stycke efter lapparnes skidor.
Blodfläckarna blefvo allt ymnigare och så...

Där hade älgen fallit igen. Han hade slagit
vildt i skaren rundt omkring för att komma
upp, blodat ner med sina sargade ben, och så
hade spjutet suttit i hans bringa. Blodpölar
i snön, där en hög af inelfvor och hår efter
slakten, där på den hvita snön ännu en del
af det frusna köttet, som tjufjägarne inte
kunnat eller brytt sig om att ta med sig.
Skidspår öfver allt. Flere lappar tyckas ha
kommit till för att hjälpa. De gingo åt alla
håll, hvarifrån hade de kommit, hvart hade
de gått? Man kunde inte se det på märkena
efter stafvarne heller, ty stafvarne hade de
varit försiktiga nog att ej använda.

Nisse ryckte på axlarne och blåste.

»Tag dem!» menade han.

Och Ola såg en stund tigande på honom,
så såg han på den blodiga snön och de stel-
frusna köttstyckena. Därpå skidade han bort
till köttet, och när han såg, att det kunde
vara matnyttigt, tog han på sig af det så
mycket han orkade, medan Nisse gjorde som
han.

Men när han var färdig, knöt han näfven
om stafven och körde den häftigt i skaren.

»Det är allt bäst ni passar renarne nu,
tjufappar!»

EN FÖRESATS. SKISS FÖR IDUN
AF ALEX.

»NEJ, NU AR det tid att gå till kon-
toret.» sade kassör Adolf Lind, i det
han slängde sin hopskrynkade servet på
frukostbordet.» Adjö, lilla gumstumpan!
Ge mig nu afskedskyss!»

»Adolf», kom det tvekande.

»Nå hvad nu?» — han visste hvad det
var; han kände tonen, men låtsades ej
förstå.

»Adolf lille» — hon fattade tag i hans
rockuppslag — kunde jag få tjugufem kronor,
ty flickorna behöfva nya klädnin-
gar... och...»

»Och... är det än mera?» Kassörens ro-
senröda frukostlynne var som bortbläst.

»Hade jag ej nödvändigt behöft pen-
garna, skulle jag ej bedt om dem,» invände
hans hustru saktmodigt.»

»Här har du» — han tog upp ett par
tre sedlar och kastade på bordet samt
lämnade rummet med en hastig nick åt
sin hustru — den gången glömde han af-
skedskyssen totalt.

Fru Lind stod alldeles stilla och stir-
rade frånvarande på sedlarna en lång stund
sedan hennes man hade gått. Hon undrade
— kanske med en smula bitterhet — hvar-
för Adolf, som annars var så glad och
vänlig, alltid skulle bli vid dåligt lynne,
så snart hon begärde pengar. Han visste
ju ändock så väl, att i ett stort hushåll
med flere barn inte en dag kan förgå, utan
att utgifter förekomma. Och de arbetade
ju båda för hemmet; han på sitt håll och
hon på sitt — när det nu en gång för alla
var själfskrifvet, att han för hvarje må-
nad utan påminnelse och utan att känna
det förödmjukande fick ut sin aflöning,
hvarför kunde han då inte komma och
säga så här:

»Sigrid, du vet bättre än jag, hvad som
behöfs för hemmet och barnen, jag har
fått min lön just nu, tag så mycket, som
du anser vara af nöden, jag vet så väl,
att du ej ger ut något i onödan.»

Hon trodde visst inte, att det var brist
på förtroende, som gjorde att hennes man
ej gaf henne pengar utan påminnelse, nej,
det var endast tanklöshet samt en tradi-
tion från fars och farfars tid, att hustrun
aldrig skall ha större kassa än som är
tillräcklig för stundens behof.

Hon rycktes ur sina tankar genom mun-
tra barnaröster och in i matsalen rusade
nu två flickor på tio och tolf år samt en
liten knubbig pojkbtyting på åtta.

»Mamma, mamma,» ropade flickorna om
hvarandra, hvar och en sökande att komma
först med den glada nyheten — »mamma,
Sven slog sönder en stor ruta i skolan och
fröken sa', att han måste ha två kronor
med sig efter rasten till insättning af den.»

Gossen stod med fingrarna i mun och
kastade då och då en förstulen blick på
sin mor, för att utröna effekten af nyheten.

»Sven,» sade modern i bekymrad ton,
»tala om för mamma, hur du bar dig åt.»

»Jag kramade en stor snöboll och ka-
stade den efter Wille, men han sprang
undan och bollen flög i rutan i stället.»

Flickorna fnittrade. — »Du är en skick-
lig snöbollskastare, du,» kunde ej Mia un-
derlåta att inflika.

»Det var sant, mamma,» utropade Ka-
rin, den äldsta af flickorna, »jag måste
ha ett nytt handarbete i morgon. Fröken
tycker, att jag ska' sy ett julklappsarbete,
samt att jag ska' köpa ett uppritadt och

påbörjadt. Om mamma visste, hur stiliga soffkuddar de ha hos Erikssons; de kosta bara fem kronor, och jag kunde ge dem till mormor.»

»Bara fem kronor,» tänkte fru Lind, men fem och två gör sju, sedan är det endast aderton öfver till klädningarna, och de äro likväl så nödvändiga. Skulle hon nu vara tvungen att be om mera i morgon.

»Snälla Karin,» sade hon därför, »du får nog se ett billigare arbete; mamma har ej så mycket pengar nu.»

»Men pappa har ju, mamma kan väl få, så mycket mamma vill.»

»Gå nu och åt frukost, barn — du ska väl ändå inte ha arbetet i dag, Karin lilla.»

»Nej, men Sven måste ha de två kronorna med sig, annars får han anmärkning,» envisades Karin.

Fru Lind gick in i sängkammaren för att fundera på saken en smula, men hon kom ej långt i tankarna ens med sina tjugufem kronor, ty när hon tänkte efter, behöfde de nya förkläden också. Så dum hon var, som ej bad om mera på en gång, men hon var alltid rädd, att den summa hon nämnde skulle vara alltför stor.

»Ack, den som hade egna inkomster,» tänkte hon till slut, men hvarifrån taga dem, då omsorgen om hem och barn upptog hela hennes tid och hon ej ägde andra talanger än de husliga.

*

Kassör Lind hade emellertid alldeles glömt bort sitt lilla misshumör på morgonkvisten. En gammal skolkamrat hade kommit till staden och besökt honom på kontoret för en liten stund sedan — hvad var då naturligare, än att kassören bjöd honom ut på middag — honom och ännu ett par herrar — ett par tior mer eller mindre betydde ju i det stora hela så litet. Han skulle nu endast ringa upp sin hustru och tala om, hvarför han ej kunde komma hem.

Middagen afäts på stadens finaste restaurang. Gamla skolminnen kollationerades och stämningen blef animerad. Och den kunde väl ej bli annat, ty rätterna voro utsökta och vinerna af gamla fina märken, och naturligtvis måste vännernas sammanträffande firas med champagne. Efter middagen dracks kaffe och likörer — vännen Lind var då ingen gnidare, det fick man lof att medgifva.

Men när det glada laget skulle brytas och den artigt bugande vaktmästaren presenterade värden räkningen, då först flög ett minne från morgonen genom hans hjärna.

Han kände en liten hand fatta tag i rockuppslaget samt hörde en tvekande röst bedja: »Adolf, kan jag få tjugufem kronor till kläder åt barnen.»

Herre Gud — tjugufem kronor! Hur långt kom hon med det. Med ens blef det honom klart, hur hon fick tänka, för att få dem att räcka till, och här hade han för ett par timmars nöje gett ut dubbla summan.

»Stackars lilla hustru,» tänkte han på hemvägen; »du såg ut som en missdådare i morse, då du bad om de tjugufem kronorna, och jag jämnade minsann inte vägen för dig. Nu ligger du kanske vaken och funderar på, hur du skall få dem att räcka, under det din herr man låter sedlarna dansa utan behållning. Men du skall aldrig behöfva bedja i den tonen mera eller se så ängslig ut.»

Och så uppnådde kassör Lind sin bostad samt fann verkligen sin hustru vaken —

om hon adderade och summerade, veta vi ej så noga, liksom vi ej heller veta, om hennes make höll sin nyligen fattade föresats. Men vi få hoppas det.

BILDADE SJUKSKÖTERS KOR I HOSPITALSVÅRD.

SVAR PÅ ETT BREF.

KÄRA SYSTER ELLEN!

Länge har jag tvekat om jag skulle våga taga till orda i den fråga, ni flere gånger bedt mig tala till Iduns läsarinna om. Jag är fullkomligt ense med er om, att den bör bringas under debatt, men er åsikt, att det är bättre, att jag gör det, än att ingen gör det, vet jag ej om jag kan dela. Det borde helst ha varit ni själf eller någon annan lika erfaren sjuksköterska eller möjligen någon läkare, som skrivit i detta ämne, icke en alldeles utanför stående person.

Och likväl — — edra varmhjärtade, manande ord, edra gripande skildringar af de stackars sinnessjukas lidanden komma så ofta för mig. Jag har nästan en känsla af, att det är min plikt att uppfylla er önskan.

Denna känsla har ytterligare stärkts därigenom, att en annan person kommit till mig för att tala om samma sak. »Skrif något» — bad hon — »som kan fästa uppmärksamhet på, huru nödvändigt det är, att man äfven på hospitalen anställer bildade sjuksköterskor. Där om någonstädes behöfves ömhet, finkänslighet, intelligens och den uppoffrande hängifvenhet för sin uppgift, som endast den kvinna är mäktig, hvilken af verklig kallelse valt sjuksköterskans yrke.»

Det var af erfarenhet denna person talade. Under mer än ett års tid hade hon hvarannan vecka besökt en sinnessjuk väninna på ett hospital och lärt känna förhållandena där. Öfversköterskan på detta hospital hade — alldeles som ni, syster Ellen — klagat öfver, hur svårt det var att i sitt arbete endast hafva obildade biträden. Där liksom vid edert hospital rekryteras undersköterskorna uteslutande ur tjänsteklassen och de taga anställningen för den höga lönens skull. Sällan ha de något intresse för sitt kall och duga — som ni också betonat — egentligen endast till att vakta patienterna, så att dessa ej tillfoga sig själfva eller andra någon skada. Men de förstå icke att umgås med de sinnessjuka, de behandla dem halft med fruktan, halft med öfvermod och vilja spela herrar öfver dem i stället för att tjäna dem. Många af dem taga plats på hospitalen, utan att äga några förutsättningar för en sköterskas kall, utan att ens ha tänkt sig in i, hvad det vill säga att vårda sinnessjuka.

Och därför är det ju icke så underligt, att de inför dessa sjuka — som de tro icke förstå, hvad som föregår omkring dem — ofta icke bry sig om att behärska sig, att de kanske rent af låta sin otålighet och sitt dåliga lynne gå ut öfver de stackars patienterna. Sådant händer — säger ni — och ni är säkert på, att bildade kvinnor bättre än obildade skulle veta att behandla de sinnessjuka med deltagande och tålmod.

Ni säger också, att i synnerhet första klassens patienter efter tillfrisknandet

ofta klaga öfver, att deras sköterskor varit råa eller icke förstått dem under deras sjukdom.

De sjuka kunna naturligtvis hitta på allt möjligt, de ha ju icke reda på sig, och öfversköterskorna söka ju efter bästa förmåga vaka öfver, att de behandlas väl. Men ni säger själf, att öfversköterskorna omöjligt kunna vara säkra på, att deras tillsägelser alltid åtlydas. Ja, deras arbete skulle nog därför underlättas, och deras ansvar helt säkert kännas mindre tungt, om de vid sin sida hade åtminstone några bildade undersköterskor.

Dessa borde väl först genomgå en kurs vid något vanligt sjukhus, innan de komma till hospitalet. Och nog vore det önskvärdt, att man vid den teoretiska undervisningen för sjuksköterskeeleverna, utförligare än nu sker, lämnade upplysningar om sinnessjukas vård samt betonade, att ansvaret vid dessa sjukas vårdande är om möjligt större än vid andra patienters.

Trots den stigande upplysningen har en stor del af allmänheten ännu icke klart för sig, hvad hospitalen verkligen äro, utan betraktar dem snarare som ett slags fängelser än som sjukhus. Man tänker sällan på, att de olyckliga, som vistas där, kunna tillfriskna, och den, som en gång varit intagen på hospital, betraktas efter tillfrisknandet med misstro och fruktan, icke sällan med förakt. Det är sant, att de mycket ofta äro våldsamma, råa, listiga, obehagliga, men — som ni också säger — därför ha vi ju ingen rätt att ytterligare öka deras lidanden. »Ju flere bildade kvinnor, som ägna sig åt de sinnessjukas vård, dess mer skola afskyn och förskräckelsen för hospitalen minskas» — skref ni till mig. Ni har säkert rätt.

Skref ni inte också, att ni anser arbetet för en undersköterska på ett hospital nästan lindrigare än på ett lasarett, dels emedan vakning förekommer så sällan för hvarje sköterska, dels emedan dagsarbetet slutar kl. 7 e. m. och hvar tredje söndag brukar vara fridag. — Men nog är väl arbetet på hospitalet ändå mer ansträngande i andligt afseende än på ett vanligt sjukhus.

Kanske kvinnan af folket har större kroppskrafter, och kanske hon genom sin mindre förfining är mindre känslig för de obehag och ansträngningar sinnessjukvården medför, men jag tror som ni, att en intelligent bildad kvinna, som af verklig kallelse ägnar sig åt de olyckliga på hospitalen, skall äga större andlig motståndskraft och större förutsättningar att fylla sin plats väl. »Framför allt intelligens,» sade ni, intelligens, vakenhet och tålmod. »En sköterska må ha en aldrig så god vilja, ett aldrig så deltagande hjärta, är hon icke intelligent, passar hon säkert icke för hospitalsvården. Ty där måste man hastigt lära sig uppfatta och lämpa sig efter de sjukas olika begrepp, där om någonstädes måste behandlingen af patienterna vara individuel.»

Syster Ellen! Mätte edra önskingar med afseende på undersköterskorna på hospitalen förverkligas! Mätte många af de varmhjärtade, bildade kvinnor, som känna kallelse att ägna sig åt de olyckliga och lidande, lära sig inse, hvilket rikt fält för uppoffrande verksamhet de ha bland de stackars sinnessjuka. Om några göra början, skola andra säkert komma efter. Att så må ske, önskar innerligt eder

GERDA MEYERSON.

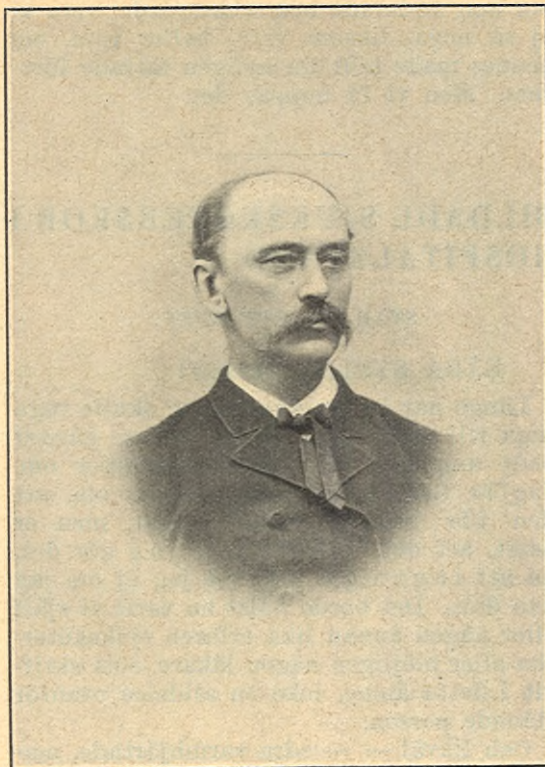
OSCAR ALIN.

PROFESSOR OSCAR ALIN, en af märkesmännen inom häfdaforskningen och statsvetenskaperna samt en af de mera betydande lärarekrafterna vid Upsala universitet, aflid nyårsaftonen efter en längre tids sjuklighet.

Född i Falun den 22 december 1846, aflade Alin år 1872 — alltså vid tjugusex års ålder — filosofie doktorsgraden och förordnades samma år till docent i statskunskap vid Upsala universitet.

När den berömde och originelle professor V. E. Svedelius år 1882 afgick från den Skytteanska professuren i vältalighet och statskunskap, blef Alin utsedd till hans efterträdare å denna lärostol, från hvilken han alltsedan dess, endast med de afbrott, som påkallats af hans riksdagsmannaverksamhet, energiskt och oförtrutet verkat.

Professor Alin var en lika framstående som fittig vetenskaplig skriftställare. Till de mera kända alstren af hans penna torde räknas: »Sveriges nydaningstid 1524—1611» (tredje delen i den allbekanta »Sveriges historia från äldsta tid till våra dagar»), »Skildring af trettioåriga kriget» (i E. Wallis' Illustrerade Världshistoria), »Karl XIV Johan och rikets ständer 1840—1841» (del XII:2 af Schinkels Minnen), »Den svensk-norska unionen» (2 dlr, 1889—1891)

H. Osti foto.

PROFESSOR OSCAR ALIN.

samt senast »Karl Johan och Sveriges yttre politik 1810—1815» (1:a delen 1889). Af dessa väckte »Den svensk-norska unionen» det största uppseendet genom sin sats att

Norge genom Kjölfreden afträddes till Sveriges rike, ej till dess regent, och att den norska grundlagen utgör ett kontrakt mellan den svenska statsmakten och det norska folket, hvilket kontrakt ej kan ändras utan båda parternas medgifvande.

Som riksdagsman intog A. på sin tid en mycket framskjuten, ja, man kan säga epokgörande ställning, särskildt inom det parti, som efter honom fick namnet »Alinska skolan» och hvars ledare han var. Unionsfrågan förfäktades af detta parti med Alin i spetsen på ett sätt, som visserligen ej kunde undgå att framkalla opposition i de norskvänliga kretsarne, men hvilket, trots stridens skärpa, gaf vid handen, att kampen fördes med blanka vapen och på grund af ledarens ärliga öfvertygelse för hvad han ansåg vara rätt. Alin blef ock en af medlemmarne i den sedermera tillsatta unionskommittén.

Sitt riksdagsmandat nedlade han för några år sedan, för att odeladt kunna ägna sig åt sin professur och åt sin befattning som rector magnificus, hvartill han samtidigt blifvit kallad.

Som enskild person var den afidne en ädel, hjärtevarm och fin natur, hvilket i förening med hans öfvertygelsestarka och sanningskära karaktär i lära som lif låter minnet af hans gestalt framstå för eftervärlden äradt af hans meningsfränder, aktadt af hans politiska motståndare.

Professor Alin efterlämnar maka, född Salander, men inga barn.

FRÅN STOCKHOLMS IDROTTS-PARK: I KÅLKBACKEN. TECKNING FÖR IDUN AF TYCHO ÖDBERG.

ADOLF FREDRIKS NYINVIKTA FOLKHEM I STOCKHOLM.

1. MUSIKSTUND I SAMLINGS- SALEN.
2. I LÄSRUM- MET.

FOTOGRAFIER FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

UR DAGSKRÖNIKAN.

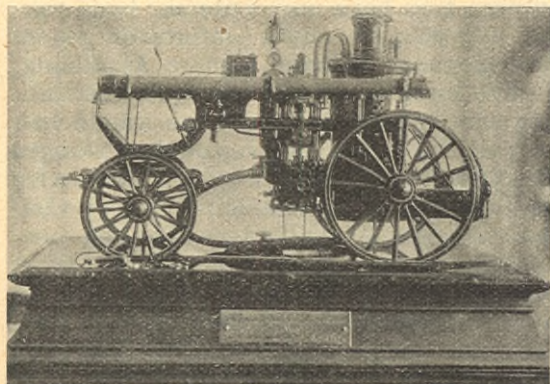
»MERA HJÄRTA FÖR FOLKET.» I vår tid med dess myckna missnöje mellan de olika samhällslagren är allt, som kan bidra till att aflägsna denna misstämning och skänka glädje och vederkvickelse åt folket, framför allt åt den kroppsarbetande klassen, värdt den största uppmärksamhet.

Adolf Fredriks folkhem härstades, som i dagarna invigts och från hvars lokaler, belägna i nr 7 Norrtullsgatan, vi i detta nummer meddela ett par afbildningar, är en institution, som tillkommit i ofvannämnda syfte.

»Det vill bli ett hem för alla klasser, ej för partier,» föll kyrkoherden Rietz' ord vid invigningen af hemmet. »De, som stå ensamma, de unga, kunna där samlas till ädla och nyttiga förströelser, finna ett hem under långsamma, kanske sorgfyllda timmar, som annars kunde locka till krogen och depraverande s. k. nöjen.»

Vår ena bild återger samlingsalen en trappa upp, smyckad med invigningsfestens dekorationer. Vid pianot i bakgrunden sitter styrelsens sekreterare, roteman J. Nyström. Den andra interiören framställer läs- och skrifrummet.

EN ORIGINELL GÅFVA har förära't Stockholms brandkårs afgående chef, kommandörkapten Hollstén, af Stockholms brandkårs mekaniska verk-

KOMMANDÖRKAPTEN HOLLSTÉNS ÅNGSPRUTA.

stad. Den består af en ångspruta i miniatyr, helt säkert den minsta i världen, men i alla detaljer en trogen kopia af en verklig ångspruta. Det lilla mästerverket af maskinbyggnadskonst, hvars penningvärde kan uppskattas till cirka 4000 kronor, fungerar som en vanlig ångspruta och ger ända till 1 1/10 liter vatten i timmen.

Verkstadens verk-mästare, hr Lundgren, har ledt arbetet och uppgjort ritningarna till detsamma.

kan han stundom verka chokerande genom sitt rättframma språk. Men hvar och en, som ser sundt och fördomsfritt på lifvet, som älskar detsamma i dess tusentals yttringar af ljus och skugga och förstår, att dikten, för att stå i hel samklang med det lif den skall afspegla, kräver de dristigt breda penseldragen lika väl som de fina och diskreta — hvarje sådan läsare skall högt värdera Schandorphs diktning, som städse är så sund genom sin realism och sin försonande humor samt värdefull genom sin konstnärligt gedigna form.

ETT SJUKHEM VID HAFVET.

PÅ GRUND AF att k. m:t nyligen tilldelat föreståndarinnan för prinsessan Eugenie's sjukhem i Visby, fröken Anna Tranér, medaljen i guld af femte storleken, med inskrift: »Illis quorum meruere labores», ha vi funnit anledning meddela våra läsare några kortfattade rader om anstalten i fråga och om dess föreståndarinna.

Sjukhemmet grundades år 1869 af prinsessan Eugenie och har till ändamål att, så långt utrymme och tillgångar medgifva, till vård emottaga af obotlig eller långvarig sjukdom lidande personer från Gotland.

Hemmet är beläget en kilometer söder om Visby med vidsträckt utsikt öfver hafvet och sommartiden skuggadt af lummig grönska.

Prinsessan bekostade ej allenast de erforderliga byggnadernas uppförande, utan jämväl hemmets fullständiga utrustning, hvartill prinsessan anskaffade medel genom försäljning af sina juveler. Under sin lifstid lämnade hon dessutom frikostiga bidrag till årsunderhållet, och genom den varmbjärtade furstinnans testamente fick sig sjukhemmet slutligen tillförsäkradt ett kapital af 20,000 kronor.

Från Gotlands landsting åtnjuter anstalten ett årligt bidrag af 1000 kronor.

Hemmet vårdar numera 18 sjuka, af hvilka 8 ligga på frisängar. —

Fröken Anna Tranér, som är gotländska till börd och född 1842, utbildades till sjuksköterska under Emmy Rappes ledning åren 1869—71. Efter några års tjänstgöring som öfversköterska å Mariestads lasarett, kallades hon 1876 af prinsessan Eugenie till sin nuvarande befattning.

Vid sin död hade prinsessan i sitt testamente tilldelat fröken Tranér en årlig lifränta af 400 kronor. Omsorgen om anstalten, hvars ekonomi ej är så god som önskligt vore, har därför manat fröken T. att ädelmodigt afstå från den lön hon som hemmets föreståndarinna är berättigad att uppbära.

Fröken Anna Tranérs öfriga personliga egenskaper äro tålmod och varm medkänsla — egen-

FRÖKEN ANNA TRANÉR.

SOPHUS SCHANDORPH.

DE NANSKA DIKTEN har sorg, ty en af dess bästa målsmän, Sophus Schandorph, hvilkens oförbränneligt breda och märgfulla humor träffsäkrare än någon annan modern dansk diktare skildrat det danska bonde- och borgarlifvet, afled nyårsdagen i Köpenhamn, 63 år gammal.

Schandorph var fyrtio år gammal, innan han fullständigt bröt igenom som skald. Det skedde med berättelsesamlingen »Från provinsen», hvilken på en gång afslöjade hela vidden af hans saftiga humor och intima förståelse af danskt folklif, hans om de nederländska målarna erinrande skildringskonst.

Hans stora produktionstid faller mellan åren 1876 och 1900, under hvilken period han offentliggjort en massa noveller och flere större romaner, bland hvilka sistnämnda »Thomas Fris' historia» och »Utan hållpunkt» äro att räkna som de bästa.

Det hvilat en egendomlig, varm hvardags ton öfver Schandorphs diktning. Det är något af sensommareftermiddagens röda solskimmer öfver danska ängder, med dess arbetande människor på åker och äng, i stugor och stallkamrar, med dess färgspel på landsvägar och bygator. Hur han exempelvis förmår skildra kusktyper, och hur han kan måla marknadslif med stojande danska bönder, grälände kvinnor och bråkande hästar! I det fallet kommer han nära den realistiska romanens mästare Charles Dickens i fantasiens kraft och den humoristiska stämningens värme.

På läsare, bekajade med falsk blygsamhet,

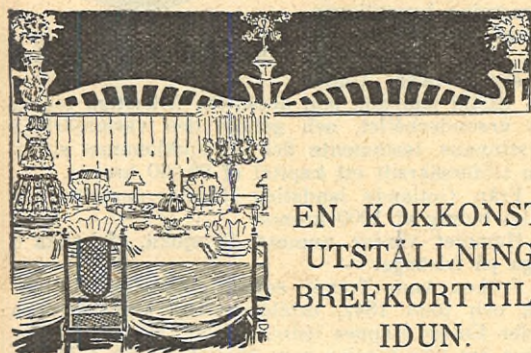
SOPHUS SCHANDORPH MED FRU. PENNTECKNING AF P. S. KRØYER.

PRINSESSAN EUGENIES SJUKHEM VID VISBY.

skaper, hvilka hon haft rikligt tillfälle att ådagalägga under de 25 år hon deltagande och tröstande vandrat mellan de sjuka. Allt lidande hon bevittnat har emellertid ej kunnat utplåna hennes af naturen glädtiga sinne. Frimodigt och gladt skådar hon ut i världen och intresserar sig för åtskilligt utanför hemmets väggar. Ty hon äger i rikt mått den sinnets spänstighet, som verksamhetslust och medvetande om att vara nyttig och välsignelsebringande både framkalla och bevara.

EN KOKKONST-
UTSTÄLLNING.
BREFKORT TILL
IDUN.

EN KOK-KONSTUTSTÄLLNING öppnades i Bryssel i slutet af förra året, och bringa vi därifrån ett par tre bilder, som böra kunna intressera särskildt matmödrarna inom vår läsekrets. Utställningen är ordnad i en stor hall, den s. k. *Le pôle nord*, som eljes användes som konsertlokal, och vid dess högtidliga öppnande närvaro flere af de kungliga, ministrarne och stadens öfriga förnämiteder.

Den stora lokalen var genom lätta, hvitlackerade skärmar delad i en midtgång och flere sidogångar och upplyst med guirlander af röda och vita glödlampor. Mellanpelarne mellan skärmarna voro, som vår bild utvisar, dekorerade med krukväxter, hvita chrysantemum, och elektriska glödlampor i form af blommor omvrade med blåa silkeslöjor. Bågarne från pelare till pelare voro klädda med gröna grenar. När härtill kommer de utställda föremålens konstnärliga uppställning, kan man förstå, att det hela tog sig synnerligen praktfullt ut.

Utställningen omfattade i elfva grupper: finare kok-konst och dukning, allt slags kött, vildt och fisk, charkuterier, bröd, bakverk, grönsaker och frukter, mejeriprodukter, viner och likörer m. m.

EN TRIPERIE-UTSTÄLLNING. verkastruller, tryfferade

gåsleferpastejer, en stor lax i majonäs, dekorerad med tryffel, en fasan *en crouste*, en påfågel, sällsynta syltade frukter o. s. v. Öfverst på en sockel ses Neptun, omgifven af väldiga humrar, ostron och kräftor, på andra ett fartyg bland isberg, en gumma med upplyft förkläde, fyllt af tryffel och — med en gris i ledband o. s. v.!

En afdelning omfattar det s. k. *triperie*, som motsvarar hvad vid svensk slakt kallas för »räntan» — allt som lagas af slaktdjurens innanmäten, hufvud och fötter. På en af våra bilder framställs en uppdukning af dylika färska oxtungor, kalfhufvuden, hjärnor, våmmar, öron och fötter, ättika och olja.

Ja, det blir omöjligt att här uppräknas mer än en bråkdel af allt hvad den kulinariska utställningen i Bryssel haft att bjuda, men i sin helhet kan den betecknas som synnerligen solid och lyckad och har gjort en obestridlig succés — främst naturligtvis inom damvärlden!

KAJSA VARG.

Just nu är rätta tiden

att verkställa prenumeration för innevarande år å *Iduns Modetidning*, den fullständigaste, innehållsrikaste och elegantaste modejournal Norden äger, samt *Kamraten*, som genom sitt fosterländska, verkligt ungdomsfriska instruktiva och roande innehåll är vårt lands förnämsta ungdomsblad.

Prenumerera alltså genast, ty enhvar, som dröjer, riskerar afbrott i tidningarnas regelbundna expedition!

EFTER MÅNGÅ ÅR. BERÄTTELSE
FÖR IDUN AF H. MIKAEL.

DET VAR SENSOMMAR och eftermiddag.

Den lilla sjöstaden med dess raka, trädplanterade gator och stora, prydliga torg badade sig i septembersolens milda, halft beslöjade strålar, som lekte kring de dammiga trottoarerna och speglade sig i de här och där uthängda reflexionspeglarne. Fjärden låg blank och stilla som en slät, jättstor spegel, på hvars glänsande yta här och där en båt eller annan mindre farkost långsamt rörde sig, med åror, som blänkte i solgasset, eller utspända segel, hvilkas hvita dukar fylldes af den lätta aftonbrisen.

Långsamt och med lutadt hufvud kom rektor Holm gående Strandgatan utefter. Han höll ögonen fästade på marken och svängde kappen fram och tillbaka medan han gick. — Lång och något böjd med framskjutande, kal panna, som vid tinnigarne kransades af starkt, gräsprängdt hår, en mörk mustasch öfver ett par fint formade läppar, — stora gråblå ögon med en något drömmande blick, — sådan var rektorns yttre människa; den inre var det svårare att bestämma, och hans vänner i staden brukade säga, att han var »fasligt svår att komma under fund med». Vanligen gaf han ej heller mycket tillfälle därtill, ty i sällskap var han merendast ganska tyst och tillbakadragen och endast i sällsynta fall kunde han flamma upp och gifva utlopp åt den liflighet, som låg på botten af hans natur, men som dämpats af år och vana — mest brukade han dock sitta och höra på, då och då infli-

kande en anmärkning, som stundom åtföljdes af ett halft godmodigt, halft ironiskt leende, som liksom lyste upp hela hans ansikte och förskönade det på ett sällsamt sätt.

Eljes var rektor Holm snarare ful än vacker, men som han i det närmaste uppnått femtioalet och för länge sedan upphört att räknas med bland stadens till giftermål lediga ungherrar, var det ingen, som fäste sig därvid, och som rektor och stadsbo var han af alla värderad och uppburen. Han var en mycket duglig skolkarl, både som lärare och förman, och han hade en sällsynt förmåga att väcka sina lärjungars tillgifvenhet. Men det var en tillgifvenhet, blandad med allt för mycken vördnad, för att kunna medgifva förtroelighet. Han beundrades och åtlyddes blindt, men det skulle knappast fallit någon af skolans gossar in att i ett bekymmer eller en svårighet vända sig direkt till rektorn. Hans slutenhet var honom äfven här i vägen — han var skolgossarnes idol — ej deras vän! Alla hans vanor voro regelbundna och metodiska. Allt sedan han först som lektor kom till staden, hade hans hushåll föreståtts af samma gamla tro-tjänarinna, som han från början haft med sig — och äfven sedan han blef rektor undergick hans husliga lif inga förändringar. Gästfri och förekommande i sitt hem hade han alltid varit, och på större bjudningar gick han sällan och endast när han var tvungen. — Nu var han just återkommen från sin sommarledighet, som han tillbringat på resor. Det var dagarna efter inskrifningen och skolarbetet hade åter börjat. Den under sommaren så tysta och folktomma lilla staden hade redan fått ett lifligare utseende genom skolans öppnande och de från alla håll återvändande sommargästerna; öfverallt tvättades fönster och dammades möbler — här och där möttes klungor af skolgossar i nya klassmössor och med böcker i händerna. — Alla hälsade rektorn vördnadsfullt och han besvarade hälsningen med en nick eller ett vänligt småleende, men så fort han åter såg sig ensam, antog hans ansikte samma grubblande, nästan tungsinta uttryck, som det från början haft. Vanligen brukade han med nöje, efter ferierna, åter upptaga arbetet, och det hände honom ofta, när han var borta, att han längtade tillbaka till sitt eget, trefna hem, till sina böcker och blommor och sin vanliga bekantskrets, men den här gången kände han sig efter sin hemkomst ovanligt retlig och missmodig. Den utrikes färd, halft studie-, halft rekreationsresa, han gjort, hade fört honom ur hans lugna vanor och på visst sätt bringat honom ur jämnvikt. Han hade därunder stiftat nya bekantskaper, känt nya inflytelser strömma sig till mötes, de gamla tankarne och idéerna från hans universitetsår hade vaknat upp på nytt, ehuru omformade genom den mognare ålderns lugnare åskådning, — han hade åter tyckt sig vara kraftfull, ung och lefnadsglad! Och nu vände han åter till det gamla, och småstadens trängre förhållanden föreföllo honom i jämförelse med det rikare, pulserande lifvet ute i världen så ovanligt kalkborgerliga och obetydliga. — Han tyckte, att husen blifvit mindre och oansenligare, gatorna dammigare och människorna ledsammare än förr, och han nästan undrade öfver, hur han kunnat trifvas så väl i denna omgivning, som nu föreföll honom så nedslående tråkig. Och som han gick där och funderade

på detta problem, kom det öfver honom en känsla af själströtthet och ålderdom och han tyckte sig i en hast ha blifvit en gammal man. — Sommarens friska, hoppfulla stämning hade vikit bort — han kände det som en sista försvinnande glimt af den ungdom, som för alltid lämnat honom, — nu lågo hans lifs höst och vinter framför honom, och han såg sin lefnads stråt dyster och enformig som en rak, jämn väg — utan hinder måhända — men också utan behag eller omväxling. Och ju längre han i tankarne skärskådade detta perspektiv, ju gråare och färglösare föreföll det honom, och när han gick tillbaka och gick igenom det förflutna, så var det likadant. Han hade uppnått sitt lifs middagshöjd och hädanefters skulle det gå nedåt. Hvad hade han utträttat, hvad verkat därunder? Något — kanske — men ack, hur litet, hur obetydligt, mot hvad han en gång tänkte och hoppades! — Han hade förmögenhet, anseende, ett aktadt namn, hvad mer — med allt detta var han dock fattig, ty han var en sam!

(Forts.)

EN »KVISTIG» FRÅGA.

SNÅLLA IDUN!

Efter som jag räknar dig som gammal förtrolig vän — det är nämligen för fjortonde gången, du nu vid årsskiftet gör ditt inträde i min »låga hydda» — kanske jag vågar besvara dig om ett godt råd i det nya seklets morgonvakt, det nya seklet, som då af alla tecken att döma, loftar att bli ett sannskyldigt »upplysnings århundrade». Jag har nämligen råkat illa i valet och kvalet, och jag tänkte, att du nu skulle kunna hjälpa mig därur. Hör bara och döm om min dilemma!

Jag hade just riktigt i fred och ro slagit mig ned i mitt skriffbordshörn med nr 1 af Idun för i år, jag hade hälsat nyåret genom Ellen Lundberg-Nybloms klangfulla strofer, tagit en titt på de kungligas julklappsståt i »Hvita hafvet», med Jonatan Reuter beundrat Edelfelts, Galléns och de andra finska målargossarnes nya taflor, vid första ögonkastet förälskat mig i Bernt Lie — o, hvad han ser intressant och rar ut, och hur jag kommer att sluka hans följetong i din romanbilaga! — och var som allra mest fördjupad med »Sigurds» postfröken och hennes charmanta kusin vid Rydbergs roterande smörgåsbord, då det ringde på tamburklockan. In kommer så Lina med ett tidningshäfte, »till benäget påseende».

Det var en liten fyrkantig en, som hette »Hvar 8 Dag», och jag bläddrade nyfiskt igenom den nya kulturbäraren. En hel del porträtt var där, af grosshandlar Petterson och kollega Andersson m. fl. intressanta ryktbarheter, och fotografier från Åmål och Trosa och Göteborg på alla sidorna och textsmulorna däremellan voro synnerligen enkla och lätt expedierade. Men, se där i slutet, där var verkligen ännu något mera att läsa! Det var den nya bekantings program, dess presentation så att säga, och nu fick jag ordentligt veta hvad den gick för. Hvar hade jag väl haft mina ögon, som icke genast upptäckt, att jag nu hade äran att se inför mig »den bästa illustrerade veckotidning i Sverige», som »under tre månaders tid fördubblat den redan förut af täflande tidningar uppnådda kolossala upplagan» — nej, förlåt, *praktupplagan* — ty »Hvar 8 dag» har »endast en upplaga — praktupplaga». Dessutom besitter den en massa förtjänster, både positiva och negativa, ej minst de senare, ty »Hvar 8 dag» har ej pristäfningar, ej julnummer eller premier i någon form — allt enligt programmet.

Det där lät ju riktigt storartadt! Nu är nämligen saken den, att jag af farbror Klas till julklapp fått ett presentkort till Fritzes på ännu en familjetidning — utom Idun, förstås, som är gammal i huset — och storliga grubblat öfver, hvartåt jag skulle vända mitt val. Den här »kolossalt praktfulla» lilla danska bortbytingen kanske just var hvad jag behöfde för fullkommandet af min själsodling, och jag var redan i färd med att, så godt först som sist, fylla i

presentkortet då — *klingelklingelkling* — en ny ringning på tamburklockan häjdade handen på pennan... Återigen Lina med återigen ett illustrerat tidningshäfte, »till benäget påseende».

Hur ödesdigert nära jag nyss hade varit att förlora mig, stod snart i skarpaste belysning, allt efter som jag hann taga del af den senaste besökarens orlofsedel. »För Svenska Hem» — så lydde den tyskfödda nykomnas idylliskt klingande namn — föreställde sig nämligen som en »så välkommen gäst, att tidskriften närmast är att likna vid en familjemedlem i de kretsar, där man intresserar sig för god och underhållande läsning samt prydliga och värdefulla bilder — med små förbättrande afvikelser», och anmälde därför härmed: »sin sjätte årgång för år 1901». En riktig baddare alltså att ha hunnit långt i väg redan första veckan i januari!

Men detta snabbhetsrekord i fråga om utgiftning var ändå bara småsaker mot hvad som vidare i texten följde! »För Svenska Hem» meddelar alltid sin litterära afdelning på god och korrekt svenska (!) hvarför ungdomen, då den läser För Svenska Hems romaner och uppsatser, antingen dessa äro svenska original af Sveriges omtyckta (!) skriftställare eller öfversättningar af nutidens berömdaste författares verk, på samma gång som den därpå inhämtar bildning och blick för lifvets olika förhållanden, fulländar sin kunskap i sitt *sköna och mångbesjunga svenska modersmål* — (Obs! Kursiveringarna äro också »För Svenska Hems» hemfabrikat!) — hvarjämte redaktionen icke skyr några kostnader för att göra tidskriften *verkligt förstklassisk*. (!)

Bomber och Granather! — som bror Fritz på hästgardet skulle uttrycka sig! Detta var ju uppenbarligen något ännu mycket hvassare än »den kolossala praktupplagan». En dylik högskola i »förstklassiskt» modersmål, och en hel årskurs till för luppna sju och femtio! Hur väl, att jag ej hann fylla i det farbroderliga presentkortet! »För Svenska Hem», den och ingen annan var det, som hädanefters skulle bli en bildningstörstande ung kvinnosjäl musik! Och med den föresatsen gick jag om kvällen och lade mig att sova på saken.

Med den nyktra morgonen återvände emellertid änyo alla tveksamhetens kval. Jag jämförde och vägde, äter och åter, emot hvarandra alla de lysande fördelar, som för en ringa penning bjudas för svenska hem hvar 8 dag. Det där »mångbesjunga modersmålet» kunde nog vara bra, men »den kolossala praktupplagan utan julnummer» hade också sina intagande sidor. Och jag grubblade och grubblade, men blef endast immerbadd allt mera o beslutsam och fick ingen ro i min arma själ. Jo, till ett beslut kom jag dock till sist, och det kanske var det allra klokaste — att gå till dig, kära Idun, i min dilemma! »Råd mig nu du, som är gammal och van», beder

Din tacksamma

BLENDA.

Vi känna oss naturligtvis mycket smickrade af det förtroende, den ärade insändarinnan bevisat oss genom att vädja till vårt omdöme i denna kvistiga sak, och till en underpant därpå ha vi med sällspord liberalitet låtit dessa gratisreklamer för tvänne ärade kollegor inflyta i våra spalter. Vi skola däremot väl taga oss till vara för oförsiktigheten att fresta någon inbördes värdesättning af deras resp. förtjänster. Ingen skall nämligen kunna säga på vår rygg, att vi icke unna äfven våra s. k. konkur-renter deras »lilla förnöjelset», och detta så mycket mer, som den i hög grad bidrager till vår egen. Vårt enda råd till »Blenda» måste alltså bli: Klappa om farbror Klas, till dess han pungar fram med ännu ett presentkort, och förljufva sedan edra ledighetsstunder mellan Iduns utgiftningsdagar med *båda* de afhandlade kulturblommorna!

RED. AF IDUN.

AUGUST LINDBERGS FÖRSTA UPPLÄSNING i Stockholm af Shakespeares »Stormen» — föregången som den var af så stor berömmelse, först från Göteborg och sedan från de öfriga landsortsstäder, där konstnären tidigare frestat den makt-påliggande uppgiften — hade till sista plats fyllt Vetenskapsakademiens hörsal med en publik, som i ovanlig grad kunde betecknas som äkta stockholmskt distinguerad. Rundt om igenkände man idel bekanta anleten ur vår vetenskapliga, litterära, konstnärliga och sceniska hufvudstadsvärld, och alla buro de prägel af det förväntansfulla intresse, hvarmed man motsåg den ovanliga prestationen.

HYLIN & CoS

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULD MEDALJ

Försäljes i våra butiker

3 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16

A. T. 64 69.

A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

Först som sist må då sägas, att den genialiske konstnären djärfva och oerhördt fordrande experiment att ensam, utan några som helst sceniska attribut, endast med diktionens, mimikens och gestens understöd, gifva åskådlig och lif åt samtliga de vidt skilda figurerna i det mäktiga skaldeverket, äfven inför denna så särskildt kritiskt disponerade publik följdes af den obestriddliga framgång. Efter ett kort kåserande inledningsföredrag, delvis efter Brandes, öfver den odödlige diktaren, kastade föredragaren sig hufvudstupa in i sitt värf, den första upprörda, bränningskummande skeppsbrottsakten af skådespelet »Stormen». Inom några sekunder hade han hela auditoriet med inom sin trollkrets, och — hvad mera var — han höll det kvar därinom, andlöst, utan spår af trötthet, allt intill den mer än två timmar långa uppläsningens slut! Med öfverlägsen konst förstod han att för lyssnarne med nästan visionär åskådlig upprulla de växlande scenerna på Prosperos ö; Prosperos nobla höghet, Mirandas oskuldsrena älsklighet, Ariels luftiga behag, Calibans djuriska råhet — alla talade de genom hans mun med sina egna stämmor, med levande skiftning och pregnant karaktäristik. Det hela var ett verkligt jätteprof — icke endast på en osviklig memorering, beundransvärd redan den! — utan äfven på en sällsynt andlig intensitet och träffsäker formningskonst. Publikens bifall, som efter hvarje aktslut varit synnerligen lifligt, ehuru på samma gång återhållet af intressets andakt, stegrades också efter femte akdens afslutning till en jublande hyllning, som ej kunde bringas att upphöra, förrän den gång på gång framkallade konstnären med några improviserade ord uttryckt sin tacksamhet för åhörarnes varma förståelse och sympati.

På måndagen upprepades framställningen införr ännu ett fyllt och entusiasmeradt hus.

DRAMATISKA TEATERN. En ny komedi, »Familjeband», af fransmannen Gaston Devore, gafs i måndags f. f. g. å denna scen. Pjessens grundidé är konflikten mellan den nedärfda familjetraditionen med dess omutligt stränga moralbegrepp och hjärtats behof att helt få göra sina kraf gällande. Författaren har emellertid ej lyckats blåsa mycket lif i sitt verk, som är ganska torrt och totalt saknar den esprit, man väntar af ett franskt stycke. Det är ett oändligt resonerande hit och dit, och åskådaren är ursäktad, om han stundom känner sig sömnig. — Af de spelande tog fröken Bosse priset i Germaines roll. Det var en alltigenom känslig och mjuk tolkning hon gaf af den unga flickan, som slites mellan böjelsen att följa sitt hjärtas röst och respekten för traditionen och familjesamvetet. De öfriga rollerna gäfvos korrekt af fru Fahlman, fröknarna Klefberg och Borgström samt hrr Ortengren, Skånberg, Hansson och Törnqvist. Hr Palme hade fått styckets enda komiska figur på sin lott och verkade riktigt vederkvickande, hvarje gång han serverade en replik.

SVENSKA TEATERN ger f. n. Gustaf af Geijerstams välkända och roande lustspel »Andras affärer». Den med förtäflig lokalfärg gjorda lilla sedemålningen ur det stockholmska inackorderingslivet gifves alltigenom med godt humör och jämnt samspel.

Hr Riegos brukspatron fäster sig särskildt i minnet som en på kornet tagen typ af en genomhederlig »landtis», och hr de Wahls löjlige, men i grund och botten hyggelige notarie är en äkta lustspelsfigur, som har åskådarens fulla sympati äfven i sina hjälplösaste ögonblick. Fru Håkansson, fröknarna Håkansson och Lundeqvist samt hr Svennberg komplettera den goda ensemblen.

OLYMPIATEATERN ger en rätt lyckad nyårsrevy »Ragnarök», som med sina roande anspelningar på det förflutna årets händelser och effektfulla sceniska utstyrel har slagit mycket an hos publiken.

En utmärkt Fläcktvål

är
Henrik Gahns Gall Tvål.

Använd på sätt tvålomslaget närmare angifver borttager den alla slag fläckar ur såväl siden- som ylle- och bomullstyger utan att på något sätt skada tyget.

Beredning: Sockerrötterna skrapas och skäras i 5-7 cm. långa bitar, samt förvällas några minuter i kokande vatten och färdigkokas därefter i den uppsilade och skummade buljongen. Äggulorna uppvispas i soppskålen och när rötterna äro kokta tillsås soppan under stark vispning. Serveras med stekt bröd.

Plommonspäckad svincarré (f. 6 pers.). 1 kgr. carré, ½ citron, 1 hg katrinplommon, 3 dec. vatten ½ msk. smör, 2 tsk. salt, ½ lit. buljong ell. vatten.

Beredning: Carrén tvättas med en duk, doppad i hett vatten och gnides med citronen tills denna afgifvit all sin saft. Plommonen sköljas och förvällas, (spadet användes till spädning under stekningen) urkärnas och skäras i fyra delar; med dessa späckas carrén i täta rader. Den insättes därefter i god ugnsvärme att brynas i smöret, saltas, och spådes med det heta plommonspadet, hvarefter den får sakta steka omkr. 1 timmes tid. Den heta buljongen påspådes under stekningen och carrén överföres hvar tionde minut. Serveras med sin egen sky, som silas och skummas noga. Önskas säsen afredt, beredes den enligt allmänna regler för säser och kan i så fall tillsättas med litet grädde.

Köttpudding med risgryn (f. 6 pers.). 2 små rödlökar, ½ lit. kokt eller stekt hackadt kött, 2 msk. smör, 1 half msk. salt, 1 tsk. hv-peppar, 1 half lit. buljong.

Risgryn: 1 kkp. risgryn, kokta i 1 lit. oskummad mjölk, 1 ägg, 1 tsk. salt.
Beredning: Löken skalas, finhackas och brynes jämte köttet i smöret, och kryddorna tillsätts. Risgrynen sköljas, påsätts i den kalla mjölken och få under rörning koka tills de äro mjuka. De upphållas att kallna, hvarefter det uppvispade ägget och saltet iröres. En form smörjes med smör, ett hvar af risgrynen illäggas och därefter det brynta köttet, buljongen öfverhälls och öfverst lägges ett hvar risgryn. Puddingen öf-

Kongl. Hofleverantör
Winborgs
Ättika
FABRIKS
MÄRKE
Lefverpastej.

verströs med stötta skorpor och gräddas i ugn samt serveras med steksås.

Sviskonsoppa (f. 6 pers.). 300 gr. sviskon, 80 gr. socker, en bit kanel (ung. 5 cm.), skalet af en tredjedels citron, 2 och en half lit. vatten, 1 och en half msk. potatismjöl.

Beredning: Sviskonen tvättas i ljumt vatten. Hälften af dem stötas i mortel så att kärnorna gå sönder. De hela och de sönderstötta påsätts i kallt vatten, tillika med socker, kanel och citronskal och få koka, tills de äro mjuka, då de passeras. Den passerade soppan hälls tillbaka i grytan och afredes med det i litet kallt vatten upplösta potatismjölet. När soppan fått ett godt uppkok afsmakas den. Serveras, helst kall, med vispad grädde och skorpor.

Blå portens abborrar (f. 6 pers.). 2 kgr. abborre, 2 msk. salt, 2 tsk. ättika, 2½ hg. smör, 6 msk. groft hackad persilja, 1 msk. hackad grön dill, 1 msk. mjöl, 3 msk. vatten.

Beredning: Abborrar tjällas, urtagas och sköljas väl, samt gnidas in och utvändigt med en blandning af saltet och ättikan. En kastrull belägges med smör och fisken nedlägges hvarfvis, mellan hvarje hvarf lägges smör, dill, persilja och mjöl, sist tillsättes vattnet. Fisken får endast smäkoka, med tätt

slutet lock; saften bibehålles därigenom bättre.

Då fisken är kokt, upplägges den på karott, säsen vispas i kastrullen och hälls öfver fisken utan att hvarken silas ell. spådas.

Rismjölspudding (f. 6 pers.). 1½-2 kkp. socker till formen, 1 lit. oskummad mjölk 1 hg. rismjöl, 2 msk. smör, 5 ägg, 10 söta och 5 bittermandlar, 2 msk. socker.

Beredning: En form begjutes inuti med brynt socker. Mjölken uppkokas, rismjölet ivispas och massan får under rörning koka 10-15 min. Smeten slås upp i ett fat att något afsvalna. Det kalla smöret, de uppvispade äggen, den skällade och rifna mandeln, samt sockret tillsättes och massan omröres väl. Den slås därefter i den förberedda formen, som öfverbindes med smordt papper och gräddas i vattenbad i ugn i god ugnsvärme; uppstjälpes och serveras något afsvalnad.

Viktoriakräm (f. 6 pers.). 1½ lit. god mjölk, 1 kkp. hv-mjöl, ½ kkp. potatismjöl, 1 msk. smör, 1 msk. socker skalet af ½ citron, 2 äggulor, 2 msk. sylt.

Beredning: Af mjölet och en del af mjölken göres en afredning, som får stå och svälla en timme. Mjölken uppkokas tillsammans med smöret och afredningen iröres. Krämen får koka 10-15 minuter, hvarpå socker, citron och de uppvispade äggulorna tillsätts. Den serveras kall, garnerad med sylt.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnoer äger att ä denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

21-ÅRIG FLICKA. Som svindel kan bero på flere olika orsaker, bör ni personligen vända er till läkare för att få utront, hvarpå den i detta fall beror, ty därpå beror behandlingen.

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
18 GOTGATAN 18.
29 DROTTNINGGATAN 29.
KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

BEKYMRA 30-ÅRING. 1) Nej. 2) Ja. WIENSKA. Som ni torde inse, kan dykt icke besvaras i en tidning.
ALVA. Påstryk mjölet tjockt tre gånger dagligen en saltva af: zinkoxid, stärkelsemjöl, lanolin, amerikansk vaselin, af hvardera 20 gram; ichtyol och borsyra, af hvardera 1 gram. Undvik tvättningar; rengör i stället med olivolja en gang dagligen.
LÖTTEN. Strö in 3 gånger dagligen mycket rikligt af ett pulver af 10 gram tannin, 10 gram zinkoxid, 80 gram talk och 1 gram carbonsyra. En gång i veckan ett ljumt fotbad.
UNG FRU -A -N. Bad, ej för varma, äro tillätta och nyttiga. - I de vanliga populära läkareböckerna (Hemläkaren, Hälsan framför allt, m. fl.) finner ni alla nödiga uppgifter.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnoer äger att ä denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro förfrågning af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

Nr 12. Hvad kan en Elzevir - Taciti annaler - från 1634 numera vara värd? Är det värde till annonsera om boken i någon engelsk tidning, t. ex. Times? Amicus.
Nr 13. Vill någon af Iduns läsare upplysa mig om, när och af hvem teaterpjesen »Amaranterorden» är skriven, samt hvar man kan få köpa eller låna den? Teatervän.

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadoaletter och för blusar, foder etc.

Vi sälja i Sverige direkt till privatpersoner och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
Siden-Export.

Köp Schweizer-Siden!

Loettas
 cacao &
Chokolad

hälsosammaste och mest närande morgon- & frukostdryck

Enda svenska fabrik, som prisbelönt på världsutställningar **Silfvermedalj Paris 1900.**

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
Stenkol, Cokes,
1:a maskinkrossad **Anthracit,**

bästa bränsle för illuminationskaminer och värmeneccsärer.
Allm. tel. 2288. Kontor: 22 Skeppsbron 22. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 6019. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 2226.
Allm. tel. 6198. Filial: 1 Parmmätaregatan 1. Rikstelefon 2012.

Örebro Kex
i flera olika sorter rekommenderas.

Undervisning i linnesömnad.

Undervisningen afser: att lära eleven till klippa och sy kragar, manschetter, bröstveck, underkläder, äfven stärkskjorter, kamkoftor, blusar, förkläden. Örgätt och dylikt, att lära eleven själf sammansätta mönster samt att bitringa eleven kännedom om och förmåga att använda symaskinen med de till denna hörande hjälppapparaterna. Elev syr endast eget arbete.

Vid undervisningen lägges särskildt vikt på, att arbetena utföras snabbt och praktiskt; i metoden ingår därför att träckling undvikas. - Hvarje kurs (pris 15 kr.) omfattar 1 månad, 2 tim. dagligen. Lektions tider kl. 9-11, 11-1 samt 2-4. Kursen börjar åter den 10 januari.

KARIN EGNÉR,
Styrmansgatan 21, 2 tr. Rkst. 3580.

Samlare af Vybrefkort.

Vill någon af Iduns ärade läsare eller läsarinnoer benäget sända vybrefkort till »Lap pen» eller »Smäländing», Jönköping p. r.

Juvel- o. Guldarbeten

såväl enklare som dyrbarare hos **Juvelerare K. G. MARKSTRÖM,**
Hamngatan 5, Stockholm.

SMEDMANS HANDELSSKOLA.

Stockholm, 9 Storkyrkobrinken 9. Allm. Tel. 2111.
Nya elever mottagas alla tider på året.
Anmälningstid kl. 10-12.
Revisioner och bokföringar utföras.
OBS! Ä bref anhålles om fullständig adress.
GUSTAF SMEDMAN.

HUSMODERSSKOLAN,

hvars uppgift är att åt unga kvinnor ur den bildade klassen lämna teoretisk och praktisk undervisning i matlagning och öfriga detaljer vid hemmets skötsel, börjar vårterminen den 15 januari.

Läroämnen äro: hälsolära, födoämneslära, praktisk matlagning, hushållsekonomi. Lokal: Drottninggatan 67, 1 tr., Stockholm.

Fru **Carolina Liljekvist**, föreståndarinna.
Prospekt tillhandahålles äfven genom Fredrika-Bremerförbundet, Stockholm.
(G. 103970)

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm
rekommanderar sina tillverkningar af:
Lager-Öl, Lager-Dricka
Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka
samt såsom specialitet:
Pilsner-Dricka
Allm. telef. 3656. Rikstel. 18.

1901 börjar man bra genom att vid behof rekvirera Visitkort, Kautschukstämplor, Sigill, Kor-ta Varor m. m. där de fås bäst och billigast.

John Fröberg, Finspong.
Illustr. priskurant gratis, ej franko.

center: elever, provisorer och examinerade apotekare, då de själva skola hålla sig med allt samt då de skola ha hel inackordering å apoteket?

Landsortsbo.
N:r 24. Var god och säg mig i hvilket nummer af Idun en uppsats om doktor Zanders Gymnastikinstitut förekommer. Finns det kvar ännu att få köpa?

Tacksam läsarinna.
N:r 25. Kan moster Emma eller någon annan väfkunnig säga mig, om ljusvegar är så hållbart, att det kan användas till varp till gardiner? Finns det i hvilken färg som helst, och hvar? Är det tvättäkta?

Oerfaren flicka.
N:r 26. Skulle Moster Emma möjligen kunna upplysa mig om, hur jag lämpligast skall hålla ett stort butiks-fönster fritt från att imma och slå sig? Jag har försökt att sätta ut glas med svafvelsyra, men utan resultat. Männe det är därför att ej innan-fönster finnas?

Butiksfröken.
N:r 27. Hurudant tyg bör man taga till en dam-skid-dräkt? Männe grå vadmal blir trefligt?

Philomele.
N:r 28. Hvar i Stockholm skall man vända sig för att erhålla den nyaste fotografien af äkkehertiginnan af Dalarna?

Philomele.
N:r 29. Vill Moster Emma godhetsfullt säga, om det blir trefligt att öfverdraga en kanariegul sidenklädning med svart spets-tyg?

Philomele.
N:r 30. Vill någon säga mig, när de skrifter, som inlämnas till Svenska Akademiens böra afsändas? Hur skall adressen vara? Kan man skriva på lösa pappersark, utan att sammanfästa dem? Man är väl icke tvungen att uppgifva sitt namn, utan kan väl äfven skriva under pseudonym?

Liten okunnig syst.
N:r 31. En flicka, som är från ett enkelt hem och ej erhållit elementar-bildning, frågar härmed, om det är möjligt att på egen hand skaffa sig litet sällskapsvna och konversationsförmåga? Är af naturen tyst och sluten. Lider mycket af att ej kunna deltaga i samtal. Hvilka böcker äro nyttigast för att få insikt om litet af hvarje?

Enfaldig.
N:r 32. Jag har fotografi af en person, hvilken karaktär jag så gärna ville höra opartiskt bedömas. Vill därför genom »vär egen» ödmjukast fråga, om någon »psyko-log» finnes, som är villig mottaga mitt kort och sedan sända mig sin karaktäristisk öfver den person det föreställer?

»Lilla norrskenet.»
N:r 33. Frågas, om någon ville vara god och upplysa mig om, hur jag skall få ord och musik till följande visor: »Telefonflickan», »Per Madsen», »Lisa Roth» samt »Nattvaktaren»?

Vissångaren.

Aktiebolaget Lindells Möbelfabrik,
f. d. Joh. Aug. Lindell & Söner.
— Kongl. Hofleverantör. —
Möbler i alla moderna stilsorter.
Möbler i renässans, roccoco, Louis XVI och empire.
Skicklig möbелarkitekt. Måttliga priser.
Vd inrättande af nytt hem eller ombildande af gammalt inforra alltid ritningar och kostnadsförslag från

Aktiebolaget Lindells Möbelfabrik,
NORRKÖPING.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinor uppmanas ljftigt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinor, som under årets lopp tillfylllestgörande besvarat det största antal frågor, kommit vi som en uppmaning att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förten-skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 1015. Man sätter en kork bakom öronsnibben och sticker sedan med en fin syl framifrån bakåt. Guldringar insätts med det samma, och öronen smörjas med söt grädde. Men som det ingalunda är omöjligt att vid denna lilla operation tillfoga sig allvarlig skada, kan jag icke annat än afråda »Okunnig flicka» att sätta dylik hednings-grannlåt i öronen. Låt det vara modernt i Paris bäst det vill; i detta fall — att vilja tälla med skönhetserna på Eldslandet — kan ni lugnt urakläta följa modet.

N:r 1031. Man bör helst ställa instrumentet i ett rum, hvilket så vidt möjligt beständigt är uppvärmt, och icke för tätt in-till väggen, men naturligtvis ej heller för nära kakelugnen eller på en plats, som är mycket utsatt för luftens inverkan, då värme är lika skadlig som plötsliga temperaturför-ändringar. Man bör därför ej heller utsätta pianot för solstrålarnas påverkan; inst-umentets största fiender äro dock drag och fukt. För att icke damm skall tränga ned i pianot, är det bäst att tillsluta det, då det icke begagnas. Emellertid får det icke stå

tillsändt i flere månader, u'an bör öppnas tid efter annan, för att dagsljuset må falla in på tangenterna och stämskrufvarna.

Tordis Uggl.
N:r 1032. Vänd er till »K. M. A.», Malm-skillsnadsgatan 46, Stockholm, (fröken Fredda Hammar).

Tordis Uggl.
N:r 1034. Kylskador framkomma, när blodets värme, genom yttre påverkan, för-minskas under den vanliga värmegraden (37 gr. C.). Sådana äro i synnerhet vanliga i enskilda, mera utsatta delar af kroppen, såsom ansiktet, fingrarna, tårna o. s. v. och så i allmänhet under namn af frost. En flere gånger upprepad ingnidning med ci-tronsaft på det angripna stället gör ofta god verkan; likaså med en blandning af 1 del stenolja och 8 delar stark sprit. Personer, som lida af »ömkyla», afrådas på det be-stämdeste att sätta sig i närheten af elden. Det är nog mödan värdt att härda sig mot köldens inflytande, hvilket lätt kan göras, i synnerhet genom flitig badning med kallt vatten, äfven innan ömkylan infinner sig.

Tordis Uggl.
N:r 1047. Har polytyrens glans på möb-lerna förstörts och de förlorat sitt vackra, blanka utseende därigenom, att ett lätt, men tätt dammharv bildats på dem, kan detta af-jälpas, om man under årets lopp polerar dem riktigt starkt 2-3 gånger. Man trycker ett stycke flanel samman till en boll och öfversyr denna med gammalt, riktigt mjukt lärt. Bollen bör vara så stor, att man bekvämt kan spänna omkring den med fing-rarna. Därpå håller man 2 droppar mandel-olja och 2 droppar ren sprit på bollen och gnider omkring på polytyren i små cirklar, i det man trycker hårt till. Träet upp-värms genom den starka, hastiga gnidning, och all den påhäftade smutsen upp-löses, utan att man behöfver taga sin till-flykt till vatten, som blott skadar polytyren. Man får icke bearbeta för stora stycken åt gången, blott gnida in en del för hvarje gång, och då detta stycke blifvit riktigt rent och vackert glänsande, går man vidare. Då lärtlen blifvit smutsig på den ena sidan, vänder man bollen litet åt andra sidan och påhåller mera mandelolja och sprit, dock blott två och två droppar hvarje gång. Finns det rispor eller afstötta ställen i polytyren, kan man på följande sätt koka ett utmärkt slags kitt därtill: Man skrapar 40 gram rent, gult bivax fint, blandar däri 25 gram stött hart och så mycket terpentinolja, att det bildar en salva. I denna blandas därpå »indiskt-röd», så mycket att salfvans färg kommer att motsvara polytyrens. Man fyller alla hål och rispor med denna salva och polerar ofvanpå den.

Tordis Uggl.
N:r 1048. Man ingnider fläcken på bäg-gesidor med vanlig god såpa. Därefter be-täcker man fläcken med en tjock lag af en blandning, bestående af stärkelse och kallt

Pälsverk
alla slag såsom pälsar, muffar, kragar, boor, mattor, fällar m. m. färgas, tvättas af

ÖRGRYTE
Kemiska Tvätt- & Färgeri- Aktiebolag, GÖTEBORG.
Obs.! Enda pälsfärgeri i Sverige.

vatten, gnider duktigt in detta och låter tyget ligga i solen ute i det fria, tills fläcken för-svunnit. Om detta icke sker under loppet af 3-4 dagar, upprepar man förfarings-sättet. När stärkelsen torkat, bestänker man den med kallt vatten.

Tordis Uggl.
N:r 1054. Man begagnar borax i tvätt-vattnet för att göra vattnet mjukt, ej för att därigenom ersätta tvålen. — Lanolin-er me tvålen är bra, likaledes glycerin eller arvika tvål.

Tordis Uggl.
N:r 1055. Om Verdandi uppger sin adress till Tordis Uggl., Landskrona, före januari månads utgång, erhållas de önskade upplysningarna.

Tordis Uggl.
N:r 1066. Fru Stina Svartlings, född von Hofsten, trädgårdsskola rekommenderas. Äfven »fina» flickor deltaga i kurserna. Begär prospekt.

Tordis Uggl.
— Tillfälle till undervisning i trädgårdssköt-sel gifves af Malm-sjö egendom i Söder-manland, och är den särskildt afsedd för klena personer, som beböfva måttlig kropps-ansträngning i fria luften. Förestås af frök-narna C. Fröding och T. Göbel. Adress: Malm-sjö, Tumba.

Märta A-.
N:r 1079. Flickans mamma bör, om »fläcken» visar benägenhet att växa, genast vända sig till läkare. Ju mindre den är, när den tas bort, dess mindre blir märket. Och åkomman kan vara början till en svulst-bildning. Detta kan dock endast afgöras genom undersökning.

Läkare.
N:r 1109. I stark kokande sodalut illäg-ges röd kongofärg att koka en stund, hvar-efter de hvita, blöta trasorna läggas och kokas. Denna röda färg är både billig och vacker.

Tandläkare TOM von HALL.
— 30 Sturegatan 30. —
Hvard. 10-2, 5-6. Helgd. 10-12.
Allm. Telefon 58 18.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17. Allm. tel. 130 57.
Hörnet af Sturegatan och Ka lavägen.

Tandläkare HJALMAR JUNGNER, EMELIE JUNGNER.
Hamngatan 26.
Hvard. 9-1/2 10 samt 1-2. Sönd. 11-12. Andra tider efter öfverenskommelse.
Allm. 161 56.

Tandläkare Sjöquist
Sturegatan 6, Stockholm.

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10-2 och 1/2 5-1/2 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymn. (friskgymnastik) i hufvudsak lika med Gymnastiska Central-institutets kurs för kvinnliga elever.
Kursen är 2-årig med början 1 okt.
Upplysningar och prospekt genom doktor J. Arvedson, Stockholm.

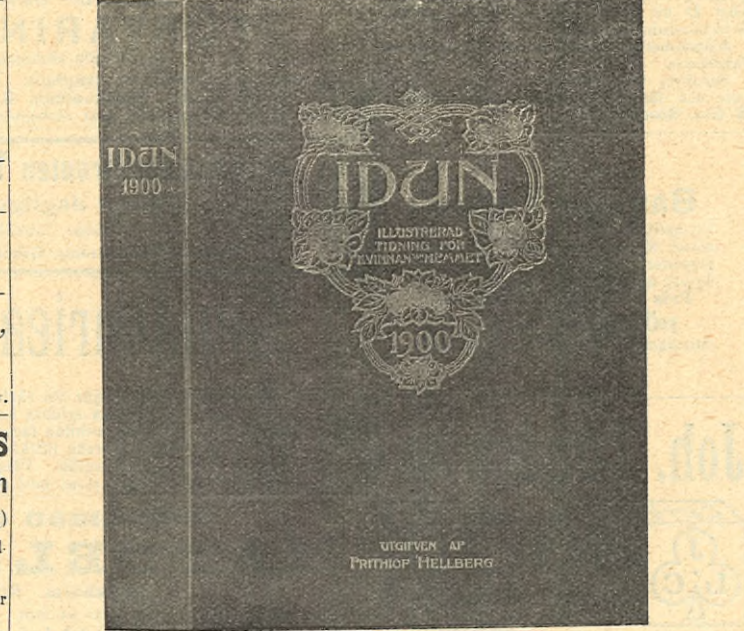
Kronisk Snufva och Svalgkatarr
behandlas med inre smärtfri massage (med instrument) af
Professor G. Cederschiöld.
Träffas hvardagar 2-4 Engelbrekts-g. 5.

Damhårabeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Länkar m. m. i tusentals hos Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarahergsgatan 58.

Damast-siden-klädning kr. 14:40

till högre pris — 12 meter! — porto- och tullfritt tillsänt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 65 öre till kr. 16 60 pr meter.

G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.), Zürich.

Nya Pärmor till Idun
i modern stil,
särdeles prydliga och solida, i röd cloth med guldtryck, er-hållas till ett pris af 2 kr. genom alla våra kommissionärer eller direkt från
Iduns Expedition, Stockholm.

H. Ihlström

Färg- & Kemikalieaffär
1 Uplandsgatan 1.
För Glödritlegning:
Apparater, Färger, Fennissor, Betsor, Träsaker.

Putsmedel alla slag
Sämskskinn, Toilett-, Vagns-, Ådrings- & Tafvel-Svamp.

Äkta Franska parfym till påfyllning.
Telefoner: Riks- 5951. Allm. 506.

Alla mödrar

som ej själva gifva di åt sina barn, böra köpa **DYNAMOL.**
Dynamolmjölk, beredd enligt bruksan-visning, har samma kemiska samman-sättning som modersmjölk, och är lika lättsmält. Umärkta intyg af svenska läkare.
Dynamol säljes på alla välförsedda apo-tek. Pris 3 kronor för kartong å 500 gram. Partiförsäljning å apoteket Nordstjärnan i Stockholm, Enhörningen i Göteborg.
Hufvudnederlag: Apoteket Fläkta Örn i Malmö. (G. A. M. 65650)

Ledolin mot hudsjukdomar rek. af lä-kare.
Ledolin tvål, neutral, af hudspecialist erkänd den bästa.
Ledolin bröstkarameller mot hosta och heshet.
Ledolin salva mot ömkyla och vid be-handl. af ekzem.
Tekn. Fabr. Ledolin, Stockholm.

I Vasa Kindergarten,
Uplandsgatan 24 II. Tel. Vasa 668. börjar värtermen tisdagen den 22 jan. Begrän-sadt antal elever. Anmäl. fr. o. m. 11 jan. dagl. kl 11-12 f. m. OBS.! En lä-rarinneelev mottages.
Hilda Troili.

Turkiska Divaner

klädda, från 45 till 92 kr.
Chäslonger från 20 kr.
Resärmadrasser fr. 15 kr.
Alla slags sängkläder och stoppade möb-ler från de enklaste till de finaste.
Fraktfritt öfver hela landet f.än
G. A. Danielssons Verkstäder,
Liljeholmen.
Rikstel. 4439. Allm Tel. Liljeholmen 49.
Begär illustrerad priskurant!

För bouppsättningen!
— Virserums ekmöbler —
Oscar Edv. Ekelunds Snickerifabriks Aktie-bolag i Virserum försälja från nederlag i Stockholm sina tillverkningar af alla slags Ekmöbler, såsom:
Salsmöbler, Herrumsmöbler, Kontorsmöbler, Fantasmöbler m. m. Beställningar efter ritning och skizz utföras Egen arkitekt i Stockholm. Pris-kuranter och fotografier sändas på begäran.
Utställnings- och försäljningslokal:
22 Birger Jarlsgatan 22.
Rikstelefon 5720. Allm. telefon 15500.

Flytande Silfver
Oöfverträffadt Silfverputsmedel.
 Rifver icke, nöter icke, men förlänar däremot föremålen en garanterad ren silfverbeläggning med hög glans. Arbetet och kostnaden ringa. Pris pr flaska 1: 50. I Apoteken, Färg-, Parfym-, Speceri- och Bosättningsaffärer; i parti hos
WILH. BECKER,
 Kongl. Hofleverantör,
5 Malm Morgsgatan 5.
 STOCKHOLM.

LÄKAREN. NOVELL AF GERHARD VON AMYNTHOR.

Där såg han sig äno i dödsrummet, detta minne hade outplånligt ska + ersäts in i hans tankar, och för hans inre blick framträdde det om och om igen i detaljerad, pinsam tydlighet. Hur han än bemödat sig att bli fri från detta självplågeri, behandla det som ett utslag af sitt sjukligt upprörda samvete, hade det dock icke lyckats honom; hårdnackadt dök det upp för honom under sömnen, och när helst han ville tro på sin redbarhet, sin okränkbara heder, kastade det honom tillbaka i en afgrund af själförakt och intighet.

Där är det igen, det lilla gårdsrummet med två fönster, i hvilket den årströtte, tålligt lidande general a. D. utkämpade sin sista strid. Han, en ung läkare, hade blifvit kallad till den gamle militären, som troligen icke hade råd att hålla sig med husläkare, då hans pension antagligen gick åt till familjens behof; denna bestod af en liten ung fru och tre små barn.

Efter sitt första sjukbesök, då han kommit till den slutsatsen, att läkarkonsten icke hade något att uträtta här, utom att i bästa fall underlätta döds-kampen, hade han tagit reda på familjens villkor. De hade skilldrats som gan-

ska sorgliga. Den gamle generalen hade, efter att för längesedan tagit afsked, gift sig med en helt ung, förtjusande flicka, och ingen kunde förstå, hur hon kunnat förmå sig att ägna sina bästa år åt den sjuke äldringen. Somliga påstodo, att hon fikat efter att få ett adligt namn och kallas generaliska, andra talade om en verklig böjelse, en sådan, som icke sällan, fastän egentligen högst oförklarligt, uppstår mellan unga kvinnor och nästan gubbar. Andra återgav trodde sig veta något om tacksamhets-skuld, som den unga generaliskan på detta sätt ville afbetala; generalen torde en gång ha gjort hennes far en stor tjänst.

Den unge läkaren hade känt sig helt bekländ om hjärtat, när generaliskan första gången följde honom in i sin mans sjukrum. Som en lifvets och de ljusa förhoppningarnas ängel gick hon bredvid honom, så vacker, så älsklig så strålande, men när hon märkte hans allvarliga blick bort mot sjuklägret, och sedan, efter undersökningen, fick hans utslag, att det stod mycket illa till med patienten. Då hade hennes fina, mjuka ansiktslinjer förvidrats i den smärtsammaste ångest.

»Finns .. det .. intet .. hopp.» hade hon stammat, alldeles dödsblek.

Han hade sagt henne alla de trösterord, som en känslig läkare brukar ha till hands vid dylika tillfällen; att hon icke finge förtvifla; att sjukdomen ju möjligtvis kunde taga en oväntad utgång; att människoblick kunde miss-tagta sig, och att han skulle göra allt, hvad i hans förmåga stod för att uppehålla lifvet o. s. v.

Otröstlig hade hon kastat sig i en länstol och med tårskynd blick stirrat på sina tre små, ljuslockiga småtingar, som utan att förstå hvad det var, men med aningen om en stundande olycka uttryckt i de undrande ögonen, rädda kröpo intill henne.

Han hade smugit sig därifrån med tungt sinne. Hur maktlösa voro dock icke alla läkarkonstens hjälpmedel mot

Stomatol-Tvål
 beredd af de finaste oljor, är till följd af sin stora Stomatolhalt utan gensägelse den bästa i handeln förekommande tvålsort för hudens rationella vård. (B)

den själfhärskande naturen. Och ändå, hur gärna skulle han ej velat bevara den gamle familjefadern åt den älskliga unga hustrun och de tre oförsörjda barnen. Ack, han visste ju, att när generalen dog, skulle hans änka icke ens få en pension att lefva af, ty hon hade gift sig med en redan afskedad officer, och i dylika fall fick hvarken hustrun eller de efterlevande barnen något understöd. Brist, kanske nöd, skulle klappa på hennes dörr... O, det finge icke skel! Döden skulle denna gång tvingas att återlämna det offer han redan till hälften gripit.

För hvarje gång han kom igen, skar det honom allt djupare i hjärtat att se den unga generaliskans förtviflan och sorg; det var ingen lidelse hon uppväckte hos honom, snarare en vördnadsfull, oegennyttig tillgifvenhet, en ren ljuf lycka. Det föreföll honom, att han, när han steg öfver tröskeln till hennes hem, kom in i en helgedom, och de tre små intagande, ljuslockiga dottrarna ministranterna, som förrättade altartjänsten i detta tämpel.

Hur förväntansfullt och spändt hängde icke hennes blick fast vid hans ansikte, när han med sina fingrar undersökte den fattade om den sjukas afmagrade handled för att känna honom på pulsen! Hur bedjande kunde hon icke se upp till honom, utan att dock ett enda ljud trängde öfver hennes rykande läppar.

Hon lät ofta blicken vandra från sin makes allt mer och mer insjunkna ansikte till sina små flickor (hvilka hon numera alltid tog med sig in i sjukrummet för att vara säkra på, att de ej genom bullersam lek skulle störa sin sjuka pappa) och så åter från barnen till läkaren, som ville hon säga: »O, ställ oss ej ensamma i världen med fatigdom och sorg. Hjälp oss alla fyra!»

Men så kom den kväll, hvilkken måste bli den sista för den tappra officeren. På täspetsarna hade doktorn smugit sig in i det matt upplysta sjukrummet, och han kände mer än han såg, hur den stackars unga hustruns ångestfulla blick följde hvarje skiftning i hans ansikte. Hon stod tätt tredvid honom, när han lutade sig ned till den sjuke, kände denne på pulsen och lyssnade till hans andhämtning. Den gamla var medvetlös; dödskampen hade redan börjat. Nu var det omöjligt att längre komma med några förhoppningsfulla ord.

»Nädig fru,» hviskade han upprörd, och de sista orden hotade att kväfva honom, »det lider mot slutet... rörsök att vara modig!»

Den unga kvinnan bredvid honom hade intet svar. Hjälmotodigt lekämpade hon sin förtviflan, men han märkte, att hela den smidiga gestalten skälde af undertryckt smärta.

Han greps af ett obeskrifligt medlidande. Det var den trettioförsta oktober på kvällen. Kunde han uppehålla lifvet hos den sjuke till några sekunder öfver midnatt, så hade november månad börjat, och då skulle den unga änkan ha rättighet att lyfta mannens pension för den månaden och sedan finge hon under december den nådepension, hvilken staten utdelade. Men slötos generalens ögon före klockan tolf, då hade döden omintetgjort alla pensionsanspråk, och då var änkan endast berättigad att få ett obetydligt understöd för november. Men för december, julfmånaden, hade hon intet.

(Forts.)

Specialité:
 *** Glas- och Porslinsserveriser.
 Profver & prisuppgifter på begäran.
Aktiebolaget
Brising & Fagerström,
 f. d. G. Johanson, Kosta Glasmagasin.
 24 Regeringsgatan 24
 STOCKHOLM.

TIDSFÖRDRIF

LOGOGRYF.

En kung jag är i ära,
 Men apanaget kient;
 Man lyssnar till min lära
 Så bittida som sent.
 Bland mina undersåter
 Väl upplopp sker ibland,
 Men detta stillas åter —
 En vink blott af min hand.
 De lyssna till min pipa,
 En väl inöfvad trupp,
 Men börjar någon lipa,
 Så får han en »sitt-upp».
 Själfhärskare som ingen,
 Ett rör min spira är,
 Men ack! den gyllne ringen
 Kring hjässan jag ej bär.
 Hvar dag jag domar fäller
 Och skipar lag och rätt,
 Det knoppen dock ej galler,
 Ej heller fångelset.
 Ifrån den höga tronen
 Mitt härskarbud går ut,
 Ej tolkad af kanoner
 Med kulor och med krut.
 Ej krigisk lust mig plågar
 som mången potentat,

OM NI ICKE SER NAMNET

PAU SAUCEFLASKAN, DENS OMSLAG OCH ETIKETT, BEVISAR DETTA ATT NI ERHÅLLIT ETT SÄVURE SURRAGAT.
ENDAST LEA & PERRINS' ÄR ÄKTA.

TRÅCA EFTER OCH YRKA PÅ ATT FÅ
LEA & PERRINS'
 DEN ÄR TILLVERKAD EFTER ORIGINAL RECEPTET. UNDIK ALIA ANDRA SÅKALLADA WORCESTERSHIRE SAUGER.

DEN EGER PÅ GRUND AF SIN ÖFVERLÄGSENTRET VERLDSRYKTE OCH ÄR DEN FÖR FISK, KÖTT, JUS VILDT OCH SOPPAR BÄST KÄN DA SAUCE.

DEN ÄR BETYDLIGT ÖFVERLÄGSEN ALLA ANDRA SAUGER.

Original & genuin WORCESTERSHIRE Sauce.

En gros försäljare Lea & Perrins, Worcester; Cross & Blackwell, Ltd., London; och de fiesta export kryddkrämäre.

Hosta, hals- och bröstkatarrer

Öfvergå vid bristande vård och användande af overksamma medel icke sällan till svårare kroniska sjukdomar. Ett godt behandlingsmedel till förekommande häraf är Dr: P. Håkansson's Salubrin, om det användes enligt beskrifning till värmande omslag, gurgling och inandning; fördelaktigast och bäst är att för inandningen använda Salubrininandningsapparat.

Allmänheten varnas mot efterapningar af fabrikatet.

Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgifyande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.

Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
 Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Joh. Lundström & Co.

Varumärke. Varumärke.

Carré-Briketter
 för Kokspisar, Kakelugnar, Strykugnar m. m.

Rikst. Kontor: A. Tel.
 4 27 Skeppsbron 22. 22 88
 22 20 Strandvägen 5. 60 19
 20 12 Parmmätaregatan 1. 61 98

Skånes Enskilda Bank
 uthyr i sitt brand- och dyrkfria
Förvaringshvalf
 fack mot årlig hyra af 20, 25, 35, 75 kronor, beroende på storleken.
STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF
 (öppna alla söckendagar kl. 1/2 10-4)
 innehållande c:a 1,650 st. skåpfack. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar. (S. T. A. 82410)

Kontinentrouten TRELLEBORG—SASSNITZ
 2 turer dagligen i hvardera riktningen.
 Vidare meddela: Stockholms Resebureau, Stockholm; Göteborgs Resebureau, Göteborg och Kontinentkontoret Trelleborg.

Seminarieafdelningen

vid Anna Sandströms skola börjar sin vårtermin fredagen den 18 jan. kl. 12 f. m. Seminarier, som för dem, hvilka önska erhålla betyg, är 2 årigt, afser i främsta rummet att såväl teoretiskt som praktiskt utbilda facklärarinnor i humanistiska ämnen, men vill äfven för andra unga kvinnor bereda tillfälle att förkofra sig i särskilda ämnen. Praktisk undervisning i främmande språk. Vidsträckt valfrihet. Prospekt med förslag till sammansättning af olika ämnen samt med prisuppgifter lämnas på begäran.

Smedman den äldres HANDELS-SKOLA
 Stockholm. Stortorget 16.
 Nya elever mottagas alla tider på året.
 Mottagningstid kl. 10-12 och 4-6. Begär prospekt.
 Obs! A brev anhålles om fullständig adress.
 Gabriel Smedman.

"Allenburys" Food.

Ko-mjölken, som skulle vara det bästa ersättningsmedlet för modersmjölken, bli olämplig därigenom, att den innehåller för mycket ostämne, hvilket är svårsmält och förorsakar uppkastningar. Hvarje moder vet, att barnet får uppkastningar af ko-mjölks äfvensom af Food, som skall tillredas med ko-mjölks. Därför har »Allenburys» Food den stora fördelen, att det endast behöfver tillsättas med vatten; hvarigenom Foodet bibehåller sina goda och lättsmälta egenskaper. Rådfråga Edra läkare angående denna sak.

»Allenburys» Food säljes på apoteken samt i hvarje väl sorterad speceri- och delikatesaffär i riket. Prof sändes gratis och franko från
A. W. HELAND, Norrköping, och ADOLF AHLGREN, Gefle.
 (Generalagenter.)
 Nederlag för Stockholm hos herrar Peterson & Malm Rikst. 3274. Allm. tel. 1187.

HVAR och en som önskar erhålla en rikhaltig och modern MODETIDNING bör genast prenumerera på

Iduns Modetidning
 med kolorerade planscher.

Som gratisbilaga en gång i månaden erhålles då **Iduns Handarbetsidning** hvilken af framstående kvinnliga konstnärer på detta område fyller med idel nykomponerade original-mönster för alla slags kvinnliga handarbeten, broderier, läderplastik, glödrining m. m. Prenumerera oförtöfvadt å närmaste postanstalt!

ersson. 2t
alagat. 34

**Pellerins
Margarin
är bäst!**

Sparkasseräkning
5 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
8 Drottninggatan 8
Mynttorget 4 Drottninggatan 102

Barnängens
Eau d'Ambre Rosée
och
Extrait d'Ambre Rosé
samt
Savon de Barnängen.
Nya, fashionabla, med utsökt
angenäm och varaktig parfym
samt synnerligen smakfull ut-
styrel.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Prenumerera på Idun

Aug. Hoffmann
Kungl. Hofleverantör.
Pianofabrik
18 Lästmakaregatan 18.
Obs. Instrumenter utbyras.

Snörörlivet La Gracieuse.
Detta så mycket omtyckta och för äldre,
korpulenta personer rekommenderade snör-
örlif, som förut endast har funnits hos Hen-
ric Labatt, finnes nu i stort lager hos
undertecknad. Snörörlivet tillsändes, om
lifviden uppgifves.

Amanda Smedberg,
29 Drottninggatan 29.

En sedan 9 år ihållande, ständigt
tilltagande svår bleksot botades på 4
veckor genom tillförandet af nytt friskt
blod, medelst intagna Capsuloids, or-
dinerade af en läkare i Köpenhamn.

Köpenhamn 7 Nov. 1900.
Till Capsuloid Comp.
Sedan jag allt ifrån mitt 20:de till 31:sta
år lidit af en jämnt framskridande anaemi,
som till slut i hög grad gjorde hvarje arbete för
mig besvärande, började jag den 10 okt. en
kur med Edra Capsuloids, 2 kapslar 3 gån-
ger dagligen före måltiderna, med det resul-
tat, att jag nu efter 4 veckors förlopp, anser
mig i hvarje hänseende såsom botad; och
tillägger att jag undergått denna kur utan
något som helst obehag.

Eder förbundne
SOPHUS DIEMAR, korrespondent.
Skindergade 32.

Den, som behöfver siden, E. Spinner & C:i,
förr J. Zürrer's Sidenfabrik, Zürich.
Grundlagd 1825.

Olaus Olssons Kolimport-A.-B.
Stockholm.
1:ma ANTHRACIT.
Hushållskol. Cokes. Briketter.

**Stockholms
Nya Förmedlingsbyrå.**
(Agnes Krumlinde.)
Kammakaregatan 48. Kl. 11—3.
Förmedlar inackorderingar. Anskaffar lä-
rarinnor, värdinnor, sällskapsdamor, hushålls-
biträden, hu-hållerskor och barnfröknar.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt hudmedel mot köld,
säljes i tubor à 30 öre och 1 krona
hos Herrar Specerier-, Färg- och Parfymhandlande
m. fl. samt å Apoteken.

**BJÖRSTEDTSSKA
Skrif-, Språk- &
Handels-Institutet,**
Smålandsg. 31 B.
Stockholm, A. T. 12 058.
Anmälan dagl.
Begär prospekt.

Barngarderoben,
denna alla mödrars ovärderliga
skatt och hjälpreda, utgifves äf-
ven under detta år från Iduns för-
lag, Stockholm, efter samma be-
pröfvade plan som hittills. Med
sitt en gång i månaden utkomman-
de 8-sidiga nummer, innehållande
bortåt ett hundratal illustrationer
öfver allt, som hör till våra
barns dräkt, från de spädaste åren
till vuxen ålder, och åtföljdt af en
stor dubbelsidig mönsterbilaga,
ersätter tidningen mångfaldt den
ringa prenumerationsavgiften af 3
kronor pr år genom den nytta och
den besparing, som dess praktiska
vinkar och råd bereda hvarje hem.
Prenumerera oförtöfvadt å
närmaste postanstalt!

Carl F. Källström
••• Juvelerare •••
4 Östra Hamngatan 4
••••• MALMÖ •••••
Specialité: Konstnärlig Ciselering

Prenumerera
på
KAMRATEN,
illustrerad tidning för
Sveriges ungdom.

**Prima torr Björk-, Al-
o. Barrved samt An-
thracit, Kol o. Kokes**
hos
J. O. OLAUSSON,
Roslagsgatan,
midt för Tegnérg. Allm. tel. 6279

Nyaste & finaste
Parfym
för näsduken
Perles d'or
Wilhelm Rieger,
Frankfurt
a.M.
Finnes i alla finare
parfymaffärer.

EDISON
FLÄKT-MOTORER
BATTERIER
FONOGRAFER och
PROJECTOSCOPE.
Fullst. katalog n:o 14 på
begäran
Gem Phonograph Kr 88.—
ny modell.
Standard..... » 76.—
Home..... » 114.—
Spring Motor..... » 190.—
M Electric..... » 228.—
Concert..... » 285.—
Edison Records..... » 1.90.—
Edison Blanks..... » 76.—
Concert Records..... » 5.70.—
Concert shaved
Blanks..... » 3.80.—
Projectoscope
(rörliga bilder)
ny modell..... » 323.—
Edisons kombine-
rade projecto-
scope och ste-
reopticon (ny
modell)..... » 418.—
Original films till projectoscope för
hvar 50 fot längd..... » 25 50
Rekvirera fullst. katalog n:r 14 öfver alla
apparater tillverkade vid the Edison Labo-
ratory och adressera alla order å äkta Edi-
son apparater till
National Phonograph Co., Foreign Department,
C. E. STEVENS, Manager, 15 Cedar St.,
New York, U. S. A.
Telegrafadress: »Estaban, New York.
Codex: A. B. C. A. 1 Lieber's och Com-
mercial.

Medicinska Bröstkaramellen
"HOSTA ICKE"
är enligt läkares omdöme den mest väl-
görande, som hittills förts i handeln.
Ende tillverkare **C. A. Jansson,**
Mariagatan 16.
Försäljningsbodar:
Ragvaldstrappor. Högbergsgatan 27 B
Malmorgsgatan 6. Regeringsgatan 83

Väfskola i Örebro.
Elever mottagas från 10 januari 1901 till
midsommar. 10 elever erhålla 3 mån. fri
undervisning fr. 18 febr. till 18 maj. An-
sökningar insändas före 20 jan.
Nina von Engeström.

Husmödrar
torde observera den värdefulla afdelning
"För hemmet", som ingår såsom klipp-
följetong i Aftonbladets Dagliga Lands-
ortsupplaga
Denna afdelning, redigerad af en kunnig
husmoder, innehåller en stor mängd för
såväl enklare som finare hem nyttiga
köks- och hushållsrön.
Nyttillräddande prenumeranter på tid-
ningen för minst ett kvartal — pris
1:75, postafgiften inberäknad — erhålla
mot insändande af postkvitto till tidningens
exp. gratis och portofritt allt hvad som
hittills varit infördt på denna afdelning,
ulgrörande 800 boksidor med omkring
1,700 köks- och hushållsrön.
Dessutom bekomma nyttillräddande pre-
numeranter likaledes gratis och portofritt:
dels den under detta år införda delen —
omkring 350 boksidor — af den nu
pågående, förtäffliga följetongen, dels Af-
tonbladets nyligen utgifna prydliga **Por-
trätt- och Biografialbum öfver
nutida statsmän**, dels slutligen en
fullständig, för själfstudium af-
sedd lärobok i stenografi (kort-
skrift), för tidningen särskildt förfat-
tad af vårt lands främste stenografi-
ske läroboksförfattare.
Prenumerera sålunda för ett kvartal
med endast kr. 1:75, och Ni erhåller
extra alla dessa bilagar som tillsam-
mans representera minst tredubbla
värdet af prenumerationspriset.

Observera dessutom, att samtliga
prenumeranter under 1:sta halfåret fa
sig gratis och extra tillsända de's ett
par synnerligen värdefulla och spännande
föjelongsromaner — hvilka icke varit i tid-
ningen införda — ulgrörande öfver 1,000
boksidor, dels en prydd plansen med
porträtt af Första Kammarrens ledamöter.

En kontant besparing af 2 kr.
75 öre kunna tidningens prenumeranter
för 1901 göra genom den anordning redak-
tionen vidtagit, hvarigenom dessa till ett
pris af endast 1 kr. 25 öre (med något
tillägg för porto och emballage till landsort-
en) erhålla en präktig världskarta hvil-
ken i bokhandeln betingar ett pris af 4 kr.
Denna karta, som blir färdig i början af
februari månad, är i åtta färger och utmärker
sig för den största klarhet och tydlighet.
Den är försedd med »käpp» upptill och ned-
till samt hängare och är således full färdig
att hängas upp på väggen. Höjden är 7/8
meter, bredden 1 1/4 meter.

**Aftonbladets Dagliga Lands-
ortsupplaga** är i betraktande af sitt
rikliga och omfattande textinnehåll en af
Sveriges erkändt billigaste tidningar.
Prenumerationspriset är:
för helt år ..... kr. 6:—
" halft år ..... » 3:25
" kvartal ..... » 1:75

Inga Bröstkarameller
hafva hittills vunnit så stort och all-
mänt erkännande som
MUNKENS.
Begär därför alltid
MUNKENS
Bröstkarameller.
Partilager hos Hammarsten & Co.,
Stockholm.
Allm. t. 21 87. Rikst. 12 20.

Göteborgs Handelsskola,
Erik Dahlbergsgatan 2, Göteborg.
Vårterminen börjar den 24 januari
1901, innefattande grundliga och full-
ständiga kurser i dubbla italienska
bokhålleriet, räkning, skönskrifning,
rundschrift, maskinskrifning, steno-
grafi, svenska, tyska, franska och eng-
elska språken.
Såväl kvinnliga som manliga elever emot-
tagas och nya hufvudkurser börja den 1 och
15 i hvarje månad.
Valfrja ämnen.
Platser anskaffas.
Bref besvaras och prospekt sändas gratis.
KARL O. LINDBERG.

**Hernösands
Enskilda Bank,**
8 Hamngatan 8.
Depositionsränta..... 5 proc.
Sparkasseränta..... 5 proc.
Upp- & Afskrifningsränta... 3 proc.

**Göteborgs
Enskilda Bank**
Brunkebergstorg 10 (Hotell Kung Karl)
Sparkasseränta 5 proc.

Nu är rätta tiden
att prenumerera på

VARIA
Sveriges främsta
månadsskrift!
Utgick första året 1898 i 5,500 ex.
" andra " 1899 i 6,500 "
" tredje " 1900 i 8,500 "
Denna framgång är för svenska för-
hållanden enastående.
Månadsskriften utkommer efter
samma plan och program som hittills,
än rikare illustrerad och med större
täxtomfång.
Bland medarbetare och artister näm-
na vi följande:
L. A. Ahlgren (Scevola), Hilma Ange-
red-Strandberg, Göran Björkman, Thore
Blanche, August Bondeson, Georg Brand-
es, Andea Bütenschön, Cecilia Båth-
Holmberg, Ernst Diering, O. H. Dum-
rath, Doktor Nils Ekholm, Sigrid Elm-
blad, Daniel Fallström, Karl Erik Fors-
lund, S. A. Fries, Jane Gernand-
Claine, August Hahr, Frans Hedberg,
Verner von Heidenstam, E. Walter
Hülphers, Lennart Hennings, Harald
Jacobson, Gustaf Jansson, Jeremias i
Tröstlösa, Magnus Josephson, lektor E.
Jäderin, prinsessan Karadja, Ellen
Key, Selma Lagerlöf, Hellen Lindgren,
Ellen Lundberg (f. Nyblom), Claes
Lundin, Astrid Munck (f. Nass), Bir-
ger Möner, prof. A. Nathorst, K. G.
Ossian-Nilsson, Helena Nyblom, Fredrik
Nyander, Dr A. Nystrom, Adolf Paul,
G. Renholm, Maria Rieck-Müller, Efraim
Rosenius, Hugo Samelings, Birger
Schöldström, Mark Stern, J. L. Stoe-
ckenstrand, August Strandberg, prof.
Curt Wallis, Ellen Wester, Gudrun
Wide, C. D. af Wirsén, P. U. Wrangel,
Victor Andrén, G. Ankarcröna, Albert
Engström, Garibaldi Lindberg, D.
Ljungdahl, Knut Stangenberg, An-
selm Schultzberg, Alf Wallander, m. fl.

För att tillmötesgå många från
flera håll uttryckta önskan användes i
VARIA fr. o. m. 1901 ett finare papp-
er genom hela täxtafdelningen; här-
med möjliggöres ett än bättre illu-
strationstryck och framförallt en till tex-
ten bättre afpassad fördelning af por-
träten.

Prenumerationspriset blir det
samma eller 6 kr. 50 öre för helår,
3 kr. 50 öre för halfår och 65 öre
för lösnummer — detta enastående
billiga pris möjliggjordt endast genom
den högst betydande spridningen.
Prenumeration sker genom när-
maste postkontor eller bokhandel eller
och direkt hos expeditionen.
Redaktionen.